

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Vladimír Petráček

MEZINÁRODNÍ KUPNÍ SMLOUVA

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: prof. JUDr. Monika Pauknerová, CSc., DSc.

Katedra: obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 29. března 2012

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

„Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.“

V Praze dne 29. března 2012

Vladimír Petráček

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji prof. JUDr. Monice Pauknerové, CSc., DSc. za odborné vedení a cenné rady při psaní této diplomové práce. Dále bych chtěl poděkovat mé rodině za vytrvalou podporu během vysokoškolského studia.

OBSAH

ÚVOD.....	6
1. POJEM MEZINÁRODNÍ KUPNÍ SMLOUVY	8
1.1 Kupní smlouva v českém právním řádu	8
1.2 Mezinárodní kupní smlouva.....	9
2. PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY MEZINÁRODNÍ KUPNÍ SMLOUVY	11
2.1 Vnitrostátní prameny v České republice	12
2.1.1 Věcné normy mezinárodního práva soukromého	12
2.1.2 Kolizní normy	13
2.2 Prameny mezinárodního práva.....	14
2.2.1 Přímé normy	14
2.2.2 Kolizní normy	15
2.3 Prameny evropského práva.....	16
2.4 Soft-law	17
3. ROZSAH PŮSOBNOSTI ÚMLUVY OSN O SMLOUVÁCH O MEZINÁRODNÍ KOUPI ZBOŽÍ.....	18
3.1 Základní podmínky aplikace Vídeňské úmluvy	18
3.1.1 Smlouva o koupi	18
3.1.2 Pojem zboží	22
3.1.3 Omezení působnosti způsobem nebo předmětem prodeje	24
3.1.4 Místo podnikání	27
3.2 Mechanismy aplikace Vídeňské úmluvy	28
3.2.1 Aplikace Vídeňské úmluvy podle čl. 1 odst. 1 písm. a).....	29
3.2.2 Aplikace Vídeňské úmluvy podle čl. 1 odst. 1 písm. b).....	30
3.3 Vnější a vnitřní meze Vídeňské úmluvy.....	31
3.3.1 Rozsah předmětu úpravy Vídeňské úmluvy	31
3.3.2 Mezery v rozsahu předmětu úpravy Vídeňské úmluvy.....	35
3.4 Smluvní autonomie stran ve vztahu k aplikaci Vídeňské úmluvy	37
3.4.1 Vyloučení Vídeňské úmluvy jako celku	38
3.4.2 Odchýlení se od Vídeňské úmluvy a změna jednotlivých ustanovení.....	40
3.4.3 Volba Vídeňské úmluvy stranami k úpravě jejich závazkového vztahu.....	40
4. OMEZENÍ APLIKACE VÍDEŇSKÉ ÚMLUVY VÝHRADOU PODLE ČL. 95	41
4.1 Legislativní historie výhrady a důvody pro její přijetí.....	41
4.2 Účinky výhrady na aplikaci Vídeňské úmluvy	43
4.2.1 Fórum ve státě bez výhrady, rozhodným právem je právo státu bez výhrady, strany pocházejí ze státu s výhradou a z nesmluvního státu.....	44

4.2.2 Fórum ve státě s výhradou, rozhodným právem je lex fori, strany pocházejí ze státu s výhradou a z nesmluvního státu.....	45
4.2.3 Fórum ve státě bez výhrady, rozhodným právem je právo státu s výhradou, strany pocházejí ze státu s výhradou a z nesmluvního státu.....	47
4.2.4 Fórum ve státě s výhradou, rozhodným právem je právo státu bez výhrady, strany pocházejí ze státu s výhradou a z nesmluvního státu.....	50
4.2.5 Fórum v nesmluvním státě, rozhodným právem je právo státu s výhradou, strany pocházejí ze státu s výhradou a z nesmluvního státu.....	52
4.3 Německá interpretativní výhrada	53
4.4 Nutnost výhrady v současnosti a její budoucnost.....	54
ZÁVĚR.....	56
SEZNAM ZKRATEK	58
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	59
SEZNAM POUŽITÉ JUDIKATURY.....	63
RESUMÉ.....	66
ABSTRACT.....	67

ÚVOD

Jedním z nejúspěšnějších právních nástrojů v současném mezinárodním obchodě je zcela jistě Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží přijatá na konferenci ve Vídni v roce 1980 („Vídeňská úmluva“). Její úspěch lze hodnotit mnoha měřítky - počtem smluvních států, zájmem akademické obce či skutečným uplatňováním v rozhodovací praxi soudů a rozhodců. O posledních dvou bodech svědčí existence rozsáhlých databází soudních rozhodnutí i odborných článků,¹ o prvním bodu pak fakt, že Vídeňská úmluva má již 78 smluvních států a tento počet stále roste.² Vídeňská úmluva má praktický význam i v českém právním prostředí. V roce 1990 byla ratifikována Československou socialistickou republikou a po vzniku samostatné České republiky vstoupila tato jako nástupnický stát do Vídeňské úmluvy, včetně všech výhrad, které její předchůdkyně učinila.³

Cílem této práce je proto odpovědět na základní otázku vyvstávající v souvislosti s Vídeňskou úmluvou, tj. na které právní vztahy a za jakých podmínek ji lze aplikovat. Za tímto účelem jsem svou práci rozdělil do čtyř kapitol.

V úvodní krátké části se za pomoci komparativní metody výkladu pokusím obecně definovat kupní smlouvu a mezinárodní kupní smlouvu i s ohledem na nadcházející rekodifikaci českého soukromého práva.

Následuje kapitola pojednávající o pramenech právní úpravy v mezinárodním právu soukromém. Po obecném rozboru jednotlivých metod pouze krátce zmíním nejvýznamnější prameny úpravy mezinárodní kupní smlouvy, neboť hlavním předmětem mé práce je Vídeňská úmluva.

---

¹ Za všechny lze zmínit databázi Pace University v New Yorku, dostupná z: <http://www.cisg.law.pace.edu/>. Dále pak databáze UNILEX podporovaná UNIDROIT, dostupná z: <http://www.unilex.info/>.

² Aktuální status Vídeňské úmluvy viz: http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980CISG_status.html. Jen v době psaní této práce přijalo Vídeňskou úmluvu San Marino [Cit. dne 27.3.2012].

³ Viz záznam ve Sbírce smluv OSN: <http://treaties.un.org/Pages/HistoricalInfo.aspx?#%22Czech%20Republic%22> [Cit. dne 20.2.2012].

Ve třetí kapitole pak rozsáhle rozeberu definiční znaky mezinárodní kupní smlouvy podle Vídeňské úmluvy, mechanismy její aplikace a materiální rozsah otázek, které upravuje. V závěru kapitoly se věnuji smluvní autonomii stran ve vztahu k Vídeňské úmluvě - jejímu vyloučení, odchýlení se či naopak vztáhnutí na kupní smlouvu, na kterou by se jinak neaplikovala.

Jádrem mé práce je potom kapitola čtvrtá. V ní se budu zabývat specifickým problémem aplikace Vídeňské úmluvy na základě pravidel mezinárodního práva soukromého podle jejího čl. 1 odst. 1 písm. b) v případě, že v konkrétní situaci hraje roli právo státu činícího výhradu podle čl. 95 Vídeňské úmluvy. Volba této otázky není samoučelná. Na přijetí výhrady do textu Vídeňské úmluvy na vídeňské konferenci měla lví podíl československá delegace a s účinky výhrady je dodnes potřeba počítat při aplikaci Vídeňské úmluvy v České republice. Názorové rozpory ohledně účinků výhrady budu ilustrovat judikaturou i odkazy na odborné práce a pokusím se k prezentovaným názorům zaujímat vlastní postoj. Nakonec se pokusím odpovědět na otázku, zda má výhrada v českém právním řádu stále své místo.

Úpravu konkrétních práv a povinností prodávajícího a kupujícího zcela záměrně opomím, jelikož by se předmět této práce stal příliš širokým.

1. POJEM MEZINÁRODNÍ KUPNÍ SMLOUVY

1.1 KUPNÍ SMLOUVA V ČESKÉM PRÁVNÍM ŘÁDU

Dříve než přistoupím k samotnému vymezení pojmu mezinárodní kupní smlouvy, je nutné definovat kupní smlouvu obecně podle českého právního řádu.

Vzhledem k zaměření práce na kupní smlouvy v mezinárodním obchodním styku je dále relevantní pouze právní úprava vztahující se na obchodní závazkové vztahy, tedy zejména závazkové vztahy mezi podnikateli, jestliže při jejich vzniku je zřejmé s přihlédnutím ke všem okolnostem, že se týkají jejich podnikatelské činnosti, nebo na jiné závazkové vztahy, jejichž strany se dohodnou, že závazkový vztah mezi nimi se bude řídit obchodním zákoníkem.⁴

Pro tyto vztahy je kupní smlouva upravena v § 409 - § 470 ObchZ. Základním obsahem kupní smlouvy je závazek prodávajícího dodat kupujícímu v určité době zboží (movitou věc, resp. movité věci), které musí být ve smlouvě určeno, převést na něj vlastnické právo a závazek kupujícího zaplatit kupní cenu. Zboží musí být určeno buď konkrétním uvedením jednotlivé věci, nebo určením druhu a množství. Pokud jde o převedení vlastnického práva, jde o obecné uvedení cíle, kterého má být dosaženo, tj. aby na kupujícího vlastnické právo přešlo.⁵

Kupní smlouvou bude dle § 410 odst. 1 ObchZ za určitých podmínek také smlouva o dodání zboží, které bude teprve vyrobeno. Negativní vymezení kupní smlouvy pak nalezneme v § 410 odst. 2 ObchZ a § 536 odst. 2 ObchZ, kdy za kupní smlouvu nepovažujeme smlouvu, jíž se strana dodávající zboží zavazuje k vykonání činnosti tvořící převážnou část jejího závazku, a dále pokud závazek této strany obsahuje montáž zboží. Bližší vymezení pojmu montáž však v obchodním zákoníku ani

---

⁴ Ustanovení § 261 odst. 1 ObchZ a § 262 odst. 1 ObchZ.

⁵ Tomsa, M. in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 1072.

jinde nenalezneme a konkrétní posouzení existence takového závazku leží v případě sporu na soudu.

V souvislosti s rekonstrukcí soukromého práva v České republice dojde od 1. ledna 2014 k derogaci stávajícího obchodního zákoníku a sjednocení dosavadní dvojkolejnosti právní úpravy závazkových vztahů novým občanským zákoníkem č. 89/2012 Sb. („NOZ“).

Změny se nevyhnou ani ustanovením o kupní smlouvě. Kupní smlouva je v novém občanském zákoníku vymezena nejprve obecně v § 2079 odst. 1 jako smlouva, kterou se prodávající zavazuje, že kupujícímu odevzdá věc, která je předmětem koupě, a umožní mu nabýt vlastnické právo k ní, a kupující se zavazuje, že věc převezme a zaplatí prodávajícímu kupní cenu. Nový občanský zákoník dále rozlišuje smlouvu o koupi věci movité a nemovité. Úprava smlouvy o koupi věci movité se zásadně neodchyluje od pojetí v současném obchodním zákoníku. O koupi věci movité se bude jednat vždy, pokud nebude předmětem prodeje věc nemovitá či její neoddělitelná část. Ve vztahu k hranici mezi kupní smlouvou a smlouvou o dílo pak již nový občanský zákoník neužívá neurčitého pojmu montáže a jediným kritériem pro posouzení charakteru smlouvy podle § 2062 NOZ zůstává, zda převážná část plnění dodavatele spočívá ve vykonání činnosti. Z důvodu zachování stávající ochrany spotřebitele se bude dle § 2085 odst.1 věty druhé NOZ za kupní smlouvu vždy považovat smlouva o dodání spotřebního zboží, které je nutné sestavit nebo vytvořit.

1.2 MEZINÁRODNÍ KUPNÍ SMLOUVA

Mezinárodní kupní smlouva, také označovaná jako smlouva o mezinárodní koupi zboží, má oproti kupní smlouvě vnitrostátní navíc mezinárodní prvek. Ten je dán tehdy, jestliže existuje vztah k zahraničí (i) u subjektu právního vztahu, (ii) u skutečnosti významné pro vznik a existenci právního vztahu, (iii) u předmětu právního vztahu nebo

(iv) je zde poměr akcesority právního vztahu k hlavnímu právnímu vztahu, který se řídí cizím právem.⁶

Dle v současnosti zastávaného pojetí je smlouvou o mezinárodní koupi zboží obchodní kupní smlouva, na níž se podílí alespoň jeden účastník, který má sídlo nebo místo podnikání, popř. bydliště na území jiného státu než ostatní účastníci.⁷ Podobně zní i jeden ze způsobů, na základě něhož se na kupní smlouvu bude aplikovat Vídeňská úmluva.⁸

Srovnáním uvedené definice a charakteristiky mezinárodního prvku je zřejmé, že rozhodujícím je pouze subjektivní hledisko, tj. rozdílnost států, v nichž mají smluvní strany sídlo nebo místo podnikání. V teorii mezinárodního práva soukromého⁹ a v některých mezinárodních úmluvách zabývajících se kupní smlouvou však můžeme nalézt také objektivní hledisko, tedy skutečnost, že má být zboží odesláno z jednoho státu do druhého. Tak například Jednotný zákon o mezinárodní koupi zboží („ULIS“) a Jednotný zákon o uzavírání smluv o mezinárodní koupi zboží („ULF“), jež vzešly z haagské konference konané v dubnu 1964, se vztahovaly pouze na smlouvy, kde (i) v okamžiku uzavření smlouvy je zboží přepravováno nebo bude přepraveno z území jednoho státu do druhého, (ii) úkony považované za návrh a jeho přijetí byly učiněny na území různých států a (iii) zboží má být doručeno na území jiného státu než toho, na jehož území byly učiněny úkony považované za nabídku a poptávku. Užití objektivního hlediska bylo později kritizováno¹⁰ a ve Vídeňské úmluvě se již neobjevilo.

---

⁶ Kučera, Z.: Mezinárodní právo soukromé. 7. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 18.

⁷ Hendrych, D. a kol.: Právní slovník. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1002.

⁸ K tomu blíže v kapitole 3.2 této práce.

⁹ Kanda, A.: Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku. Praha: Linde, 1999, s. 15.

¹⁰ Réczei, L.: Area of Operation of the International Sales Conventions. American Journal of Comparative Law, ročník 1981, č. 29, s. 517. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/Reczei.html> [Cit. dne 23.2.2012].

2. PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY MEZINÁRODNÍ KUPNÍ SMLOUVY

Prameny mezinárodního práva soukromého, a tedy i prameny právní úpravy mezinárodní kupní smlouvy, můžeme podle jejich původu a závaznosti dělit do následujících skupin: (i) vnitrostátní právní normy vzniklé legislativní činností jednotlivých států, (ii) mezinárodní smlouvy, (iii) právo Evropské unie, a (iv) nestátní prameny, jako jsou standardizované obchodní podmínky, vykládací pravidla, vzorové smlouvy aj.

Druhým podstatným hlediskem pro kategorizaci norem mezinárodního práva soukromého je metoda, kterou konkrétní norma používá při úpravě svého předmětu. Na tomto základě rozeznáváme¹¹ (i) kolizní normy, (ii) přímé normy, a (iii) věcné normy mezinárodního práva soukromého.

Kolizní normy určují právní řád, jímž se ve věcech s mezinárodním prvkem řídí konkrétní právní vztah. K tomuto účelu slouží v kolizních normách tzv. hraniční určovatelé (hraniční ukazatelé, kolizní kritéria), jako jsou např. státní příslušnost, místo bydliště, poloha věci, místo právního úkonu apod. Kolizní norma tak sama materiálně neupravuje konkrétní právní vztah, slouží pouze jako vodítko pro stanovení rozhodného práva, kterým se právní vztah bude řídit.

Přímé normy mezinárodního práva soukromého samy hmotněprávně upravují práva a povinnosti účastníků právních vztahů s mezinárodním prvkem. Užije se jich bez předchozí aplikace kolizních norem. Nejčastěji jsou přijímány ve formě mezinárodních smluv, které unifikují soukromoprávní materiální normy v konkrétní oblasti.¹² Mezi tyto normy patří i Vídeňská úmluva. Dle některých názorů lze mezi přímé normy zařadit i normy, které jsou výlučně určeny pro úpravu právního postavení cizinců v soukromoprávních vztazích.¹³

---

¹¹ Kučera, Z., op. cit. sub. 6, s. 27.

¹² Pauknerová, M.: Evropské mezinárodní právo soukromé. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 7.

¹³ Kučera, Z., op. cit. sub. 6, s. 27.

Za věcné normy mezinárodního práva soukromého označujeme vnitrostátní právní předpisy určené výhradně pro úpravu právních vztahů s mezinárodním prvkem. Jelikož se jedná o vnitrostátní právní normy, nejsou aplikovatelné, dokud není na základě kolizní normy určeno jako rozhodné to právo, jehož jsou věcné normy součástí.

V této kapitole dále zachovávám dělení podle původu pramenů mezinárodního práva soukromého.

2.1 VNITROSTÁTNÍ PRAMENY V ČESKÉ REPUBLICĚ

2.1.1 Věcné normy mezinárodního práva soukromého

I za současné úrovně unifikace kupní smlouvy v mezinárodním obchodě pomocí norem mezinárodního práva má materiální vnitrostátní úprava pomocí věcných norem mezinárodního práva soukromého stále své místo. V případech, na něž nebudou dopadat přímé normy mezinárodního práva, je zastoupí pravidla vnitrostátní. Může tomu tak být proto, že smluvní strany vyloučily mezinárodně sjednocenou úpravu kupní smlouvy nebo se jedná o smlouvu, na kterou se z různých důvodů přímá norma neaplikuje. Pokud přece dojde k použití pramenů mezinárodního práva, tyto většinou nebudou mít povahu komplexního právního předpisu, který by dokázal odpovědět na každou otázku spadající do předmětu jeho působnosti.¹⁴ K vyplnění mezer v unifikované úpravě pak slouží ustanovení vnitrostátních právních předpisů aplikovatelná na kupní smlouvu.

Myslitelné jsou dva základní přístupy k vnitrostátní úpravě vztahů z mezinárodní kupní smlouvy. Normy vztahující se na kupní smlouvu s mezinárodním prvkem mohou mít podobu samostatného právního předpisu ve vztahu *lex specialis* k vnitrostátnímu občanskému či obchodnímu zákoníku. V opačném případě, budou-li zvláštní normy věcně upravující mezinárodní kupní smlouvu vůbec existovat, mohou být součástí zákoníku jinak použitelného na smluvní závazkové vztahy v daném státě.

---

¹⁴ Hovoříme v této souvislosti o tzv. vnitřních mezích právní normy. Ve vztahu k Vídeňské úmluvě se touto otázkou zabývám níže v kapitole 3.3.2 této práce.

V tuzemském právním prostředí máme historickou zkušenost s oběma těmito přístupy. Ucelenou úpravu mezinárodní koupě zboží obsahoval zákoník mezinárodního obchodu,¹⁵ účinný od roku 1963 až do konce roku 1991, kdy byl derogován v současnosti účinným obchodním zákoníkem. Existence tohoto zákoníku a podobných právních předpisů v dalších zemích tehdejšího socialistického bloku hrála úlohu při jednáních o konečné podobě Vídeňské úmluvy na konferenci v roce 1980.¹⁶

Současný obchodní zákoník pak obsahuje zvláštní ustanovení pro závazkové vztahy v mezinárodním obchodu ve své části třetí, hlavě třetí, ustanoveních § 729 - § 755. Jedná se o zvláštní normy pro závazkové vztahy obecně upravené obchodním zákoníkem, na jejichž vzniku se podílí alespoň jeden účastník se sídlem, místem podnikání nebo bydlištěm na území jiného státu než ostatní účastníci, jestliže se tyto vztahy řídí českým právním řádem.

Jak jsem již zmínil výše, obchodní zákoník bude od 1. ledna 2014 nahrazen novým občanským zákoníkem. Ten zvláštní úpravu některých otázek souvisejících s mezinárodním obchodem ze současného obchodního zákoníku nepřejímá a závazkové vztahy s mezinárodním prvkem zvláštním způsobem neupravuje.

2.1.2 Kolizní normy

V oblasti kolizních norem je v České republice stále účinný zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, ve znění pozdějších předpisů („ZMPS“), ačkoliv v oblasti závazkových vztahů byl z hlediska právní síly postupně nahrazen Úmluvou o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy („Římská úmluva“) a nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy („nařízení Řím I“).

---

¹⁵ Zákon č. 101/1963 Sb., o právních vztazích v mezinárodním obchodním styku (zákoník mezinárodního obchodu).

¹⁶ Réczei, L., op. cit. sub. 10, s. 520 [Cit. dne 25.2.2012].

Také tento zákon bude v rámci rekodifikace od 1. ledna 2014 nahrazen novým zákonem č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém.

2.2 PRAMENY MEZINÁRODNÍHO PRÁVA

2.2.1 Přímé normy

Vídeňská úmluva není prvním pokusem o unifikaci právní úpravy mezinárodní koupě zboží. Počátky těchto snah sahají do 30. let 20. století, kdy práce na sjednocení započaly v rámci nově vzniklého Mezinárodního institutu pro sjednocení soukromého práva („UNIDROIT“). Podkladem pro první jednání byla práce německého právního teoretika Ernsta Rabela. Na jejím základě pokračovala komise složená ze zástupců Francie, Anglie, Německa skandinávských zemí připravovat Jednotný zákon o mezinárodní koupi zboží. V roce 1934 zřídil UNIDROIT druhou komisi, jejímž cílem bylo připravit Jednotný zákon o uzavírání smluv o mezinárodní koupi zboží, jelikož ULIS neobsahoval ustanovení týkající se procesu kontraktace a okamžiku uzavření smlouvy. Práce na obou návrzích byly přerušeny druhou světovou válkou.¹⁷

Po jejím skončení legislativní práce pokračovaly a vyústily v přijetí Úmluvy o Jednotném zákonu o mezinárodní koupi zboží a Úmluvy o Jednotném zákonu o uzavírání smluv o mezinárodní koupi zboží na konferenci v Haagu v roce 1964. Obě Úmluvy vstoupily v účinnost v roce 1972. Brzy po jejich přijetí bylo zřejmé, že nenaplní naděje, které do nich byly vkládány. V důsledku vysokého zastoupení vyspělých západoevropských států vyhovovalo znění ULF a ULIS spíše jejich představám. Pouze devět států nakonec přijalo ULIS i ULF. Závazný charakter ULIS byl navíc značně narušen výhradou, kterou na poslední chvíli prosadilo Spojené království.¹⁸ Právě Spojené království je jeden z mála států, kde ULIS i ULF

---

¹⁷ Winship, P: The Scope of the Vienna Convention on International Sales Contracts in Bender, M.: International Sales: The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods. New York: Juris Publishing, 1984, s. 24. Dostupný z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/winship5.html> [Cit. dne 26.2.2012].

¹⁸ Článek V ULIS stanoví: „Any State may, at the time of the deposit of its instrument of ratification of or accession to the present Convention declare, by a notification addressed to the Government of the

v současnosti ještě platí.¹⁹ Přes omezený význam byly ULIS a ULF důležitým krokem na cestě k přijetí Vídeňské úmluvy.

Kromě Vídeňské úmluvy, která upravuje sjednávání a práva a povinnosti stran smlouvy o mezinárodní koupi zboží, je přímá metoda úpravy obsažena také v Úmluvě OSN o promlčení při mezinárodní koupi zboží („Úmluva o promlčení“). Úmluva o promlčení byla podobně jako Vídeňská úmluva přijata v rámci aktivit Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo („UNCITRAL“) v roce 1974 a týkala se promlčení vzájemných práv a povinností kupujícího a prodávajícího, vyplývajících ze smlouvy, jejího porušení, ukončení její platnosti anebo neplatnosti. Po přijetí Vídeňské úmluvy bylo potřeba uvést ustanovení starší Úmluvy o promlčení do souladu s ní. Důsledkem bylo přijetí Dodatkového protokolu v roce 1980. Úmluva o promlčení není co do počtu smluvních států zdaleka tak úspěšná jako Vídeňská úmluva. Ještě menší počet států pak přijal její Dodatkový protokol. Česká republika patří mezi smluvní státy Úmluvy o promlčení a přijala i Dodatkový protokol.²⁰

2.2.2 Kolizní normy

Na poli kolizní metody úpravy smlouvy o mezinárodní koupi zboží se také objevily ve druhé polovině 20. století snahy o unifikaci, nicméně nebyly zdaleka tak úspěšné. V rámci Haagské konference mezinárodního práva soukromého byly postupně přijaty Úmluva o právu rozhodném pro mezinárodní koupi zboží (1955), Úmluva o právu rozhodném pro převod vlastnického práva ve smlouvách o mezinárodní koupi zboží (1958) a Úmluva o právu rozhodném pro smlouvy o mezinárodní koupi zboží

Netherlands, that it will apply the Uniform Law only to contracts in which the parties thereto have, by virtue of Article 4 of the Uniform Law, chosen that Law as the law of the contract.“ V zásadě tímto došlo k přeměně ULIS na opt-in instrument.

¹⁹ Na základě čl. 99 odst. 3 Vídeňské úmluvy stát, který přijme Vídeňskou úmluvu, současně vypoví ULF a ULIS. Aktuální status ULF a ULIS viz: <http://www.unidroit.org/english/implement/i-main.htm> [Cit. dne 28.2.2012].

²⁰ Aktuální status Úmluvy o promlčení viz: http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1974Convention_status.html [Cit. dne 28.2.2012].

(1986).²¹ První z nich je v současnosti platná pouze pro devět států, druhá a třetí zatím nevstoupily v platnost a je otázkou, zda k tomu někdy dojde. Úmluvu z roku 1986 podepsala Československá socialistická republika, ale k její ratifikaci nikdy nedošlo. Je otázkou, zda je něco takového v budoucnosti ze strany České republiky reálné, vzhledem k existenci regionální unifikace kolizních norem v oblasti závazkových právních vztahů na úrovni Evropské unie.

Předchůdcem nařízení Řím I je Úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy z roku 1980 („Římská úmluva“). Ačkoliv je a byla při svém vzniku geograficky omezena na členské státy Evropské unie, jedná se o běžnou mezinárodní smlouvu přijímanou mimo soustavu orgánů Evropské unie. V současnosti je stále platná pro Dánsko.

2.3 PRAMENY EVROPSKÉHO PRÁVA

Nejvýznamnějším pramenem práva Evropské unie ve vztahu k Vídeňské úmluvě je již několikrát zmíněné nařízení Řím I. Pro Českou republiku i zbytek Evropské unie s výjimkou Dánska právě zde nalezneme kolizní normy upravující vztahy z mezinárodní koupě zboží. Na užití pravidel mezinárodního práva soukromého je založen jeden ze dvou mechanismů aplikace Vídeňské úmluvy.

Základním hraničním určovatelem je podle čl. 3 nařízení volba práva stranami smlouvy. Pokud si strany právo nezvolí, rozhodné právo je určeno na základě náhradních hraničních určovatelů. Pro smlouvu o koupi zboží je jím primárně obvyklé bydliště prodávajícího. Souvisí-li smlouva zřejmě úžeji s jiným státem nebo stát obvyklého bydliště prodávajícího nelze určit, obsahuje nařízení únikovou doložku ve prospěch práva státu, s nímž je smlouva nejúžeji spojena.

---

²¹ Aktuální status všech tří úmluv viz: http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.listing [Cit. dne 1.3.2012].

2.4 SOFT-LAW

Zcela v souladu s obecně uznávanou zásadou smluvní volnosti si mohou strany upravit práva a povinnosti ze svého závazkového právního vztahu odkazem na nestátní normy. Tuto možnost ostatně připouští i nařízení Řím I v bodě 13 své preambule. Nestátní prostředky nejsou samy o sobě závazné a normativní sílu jim dává až souhlasně vyjádřená vůle stran.

Tato skupina pramenů, někdy označovaná jako *lex mercatoria*, vzniká z iniciativy mezinárodních organizací a soukromých osob. Jako nejvýznamnější lze vyzdvihnout dodací doložky INCOTERMS, Zásady mezinárodních obchodních smluv UNIDROIT nebo Principy evropského smluvního práva.²²

---

²² Růžička, K. in Kučera, Z., Pauknerová, M., Růžička, K. a kol.:Právo mezinárodního obchodu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 38 a násl.

3. ROZSAH PŮSOBNOSTI ÚMLUVY OSN O SMLOUVÁCH O MEZINÁRODNÍ KOUPI ZBOŽÍ

Obsahem této kapitoly bude rozsah působnosti Vídeňské úmluvy. Zaměřím se na pozitivní i negativní vymezení případů, kdy se Vídeňská úmluva použije na konkrétní právní vztah. Dále rozeberu materiální rozsah aplikace Vídeňské úmluvy a způsob jejího doplnění ohledně otázek, které sama neupravuje. Nakonec odpovím na otázky v souvislosti se smluvní svobodou stran při volbě rozhodného práva pro smlouvu o mezinárodní koupi zboží, kterou tyto mezi sebou uzavírají.

3.1 ZÁKLADNÍ PODMÍNKY APLIKACE VÍDEŇSKÉ ÚMLUVY

Na které právní vztahy obecně Vídeňská úmluva dopadá, nalezneme odpověď hned v čl. 1 odst. 1, který zní: *„Tato Úmluva upravuje smlouvy o koupi zboží mezi stranami, které mají místa podnikání v různých státech, a) jestliže tyto státy jsou smluvními státy; nebo b) jestliže podle ustanovení mezinárodního práva soukromého se má použít právního řádu některého smluvního státu.“*

Z první věty článku můžeme abstrahovat základní prvky, jež musí přítomny, aby se vůbec dalo uvažovat o použití jednoho z mechanismů aplikace Vídeňské úmluvy. Právní vztah, který má být Vídeňskou úmluvou upraven (i) musí být možné kvalifikovat jako smlouvu o koupi, (ii) předmětem koupě musí být zboží a (iii) místa podnikání stran se musí nacházet v různých státech.

3.1.1 Smlouva o koupi

Definici smlouvy o koupi ve Vídeňské úmluvě nenajdeme. Její předpokládaný obsah ale můžeme dovodit z ustanovení Vídeňské úmluvy o právech a povinnostech stran smlouvy o koupi. V souladu s čl. 30 a čl. 53 Vídeňské úmluvy tak smlouva o koupi zboží bude obsahovat závazek prodávajícího doručit zboží, předat dokumenty ke zboží náležející a převést vlastnické právo ke zboží na kupujícího. Kupující je pak

povinen zaplatit za zboží kupní cenu a zboží v souladu se smlouvou a Vídeňskou úmluvou převzít.

Zmíněné vymezení je poměrně široké. Vídeňskou úmluvou se budou na základě konkrétních ustanovení řídit smlouvy o koupi zahrnující přepravu zboží, jak vyplývá z čl. 31 písm. a) a čl. 67, smlouvy o koupi na základě vzorku či předlohy podle čl. 35 odst. 2 písm. c), smlouvy o koupi, ve kterých bude kupující později specifikovat vlastnosti zboží podle čl. 65 a smlouvy o koupi zboží dodávaného prodávajícím po částech podle čl. 73 Vídeňské úmluvy. Často budou do působnosti Vídeňské úmluvy spadat podmíněné smlouvy o koupi²³ či smlouvy upravující dodání zboží od dodavatele přímo zákazníkovi kupujícího.²⁴ Jak je předvídáno čl. 29, Vídeňská úmluva se použije na dohody měnící nebo rušící předchozí smlouvu o koupi v režimu Vídeňské úmluvy.²⁵

Poněkud spornou je otázka, zda se Vídeňská úmluva bude vztahovat na mezinárodní směnu zboží. Charakter směnné smlouvy se velice blíží kupní smlouvě.²⁶ Vídeňská úmluva by zcela jistě mohla být vhodně užita pro závazky vzniklé ze směnné smlouvy, když každá smluvní strana by byla v postavení prodávajícího ohledně zboží, které má dodat, a v postavení kupujícího ohledně zboží, které má obdržet. Bylo by však potřeba velmi extenzivního výkladu pojmu kupní ceny jako obecné protihodnoty za

---

²³ Rozhodnutí Oberlandesgericht Schleswig-Holstein (Německo) ze dne 29. října 2002 - konečná kupní cena byla závislá na ceně, za které bylo zboží opětovně prodáno. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/021029g1.html> [Cit. dne 3.3.2012]. Rozhodnutí Mezinárodního rozhodčího soudu při Mezinárodní obchodní komoře v Paříži (dále jen „ICC“) sp. zn. 7844/1994 - účinnost smlouvy o koupi navázána na následné uzavření kupní smlouvy se třetí stranou. Abstrakt dostupný z: <http://www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=123&step=Abstract> [Cit. dne 3.3.2012].

²⁴ Rozhodnutí Bundesgerichtshof (Německo) ze dne 12. února 1998. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/980212g1.html> [Cit. dne 3.3.2012]. Rozhodnutí Bezirksgericht der Sanne (Švýcarsko) ze dne 20. února 1997. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/970220s1.html> [Cit. dne 3.3.2012].

²⁵ Rozhodnutí Amtsgericht Sursee (Švýcarsko) ze dne 12. září 2008. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/080912s1.html> [Cit. dne 10.3.2012]. Rozhodnutí Oberlandesgericht Mnichov (Německo) ze dne 8. února 1995. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/950208g1.html> [Cit. dne 10.3.2012].

²⁶ Příkladem tohoto v českém právním řádu je ustanovení § 611 ObčZ, podle kterého se na směnu zboží přiměřeně použijí ustanovení upravující kupní smlouvu.

dodání zboží a nikoliv pouze peněžní částky. Z tohoto důvodu se přikláním k názoru, že Vídeňská úmluva se zde nepoužije.^{27,28}

Další otázky budou vyvstávat u smluv, ve kterých je nabytí vlastnického práva ke zboží vázáno na zvláštní podmínky ohledně financování. Příkladem budiž zejm. leasingové smlouvy a smlouvy o prodeji spojené s pronajmutím zboží zpět prodávajícímu. Zda se i na tyto případy bude vztahovat Vídeňská úmluva, bude nutno posoudit analogickou aplikací čl. 3 odst. 2 Vídeňské úmluvy, tj. zvážit, jestli závazek prodat zboží tvoří převažující část smlouvy.

Vzhledem k bohaté judikatuře je zřejmé, že Vídeňská úmluva se nepoužije na distribuční smlouvy.²⁹ Je tomu tak proto, že hlavním předmětem distribuční smlouvy je organizace distribuce zboží, tedy služba, spíše než samotný převod vlastnického práva a doručení zboží. Na druhou stranu jednotlivé smlouvy směřující k naplnění distribuční smlouvy, pokud na jejich základě dojde k převodu vlastnického práva ke zboží a zaplacení kupní ceny za něj, budou spadat pod Vídeňskou úmluvu.³⁰

Podobně jako v případě distribučních smluv se Vídeňská úmluva nebude aplikovat ani na franšízové smlouvy. Tyto obsahují mnoho ujednání odlišných od prodeje zboží, ať už se jedná o poskytnutí licence k použití ochranné známky nebo know-how vztahující se k organizaci a vedení podnikání.

Již zmíněný čl. 3 Vídeňské úmluvy³¹ obsahuje pravidla dále rozšiřující její použití na (i) smlouvy o dodání zboží, které má být teprve vyrobeno, kde kupující poskytne

---

²⁷ Shodně Mistelis, L. in Kröll, S., Mistelis, L., Viscasillas, P. P.: UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG). 1. vydání. Mnichov: C. H. Beck, 2011, s. 29, odst. 30.

²⁸ Opačný názor Schwenzler, I., Hachem P. in Schlechtriem, P., Schwenzler, I.: Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG). 3. vydání. Oxford: Oxford University Press, 2010, s. 32, odst. 11.

²⁹ Rozhodnutí Oberlandesgericht Düsseldorf (Německo) ze dne 11. července 1996. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/960711g1.html> [Cit. dne 12.3.2012]. Rozhodnutí Fovárosi Biróság (Maďarsko) ze dne 19. března 1996. Dostupný z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/960319h1.html> [Cit. dne 20.2.2012]. Rozhodnutí Federal District Court of Pennsylvania (USA) ze dne 29. srpna 2000. Dostupný z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/000829u1.html> [Cit. dne 12.3.2012].

³⁰ Mistelis, L., op. cit. sub. 27, s. 30, odst. 33.

³¹ Shodnou úpravu nalezneme i v § 410 ObchZ.

nepodstatnou část věcí nutných pro výrobu zboží, a (ii) smlouvy, kde prodávající kromě dodání zboží vykoná i práce nebo služby v rozsahu nepřevažující svým významem závazek dodat zboží. Na základě tohoto ustanovení se Vídeňská úmluva vztahuje také na některé smlouvy, jež by bylo možno označit za smlouvy o dílo.³²

Smlouva o dodání zboží, které má být teprve vyrobeno, nebude limitována charakterem zboží. Zboží v tomto případě může být generické i specifické, přizpůsobené potřebám kupujícího. Stejně tak nezáleží na tom, zda a do jaké míry prodávající využije při výrobě zboží třetí osoby.³³ Rozhodující pro posouzení podstatné části věcí nutných pro výrobu zboží nejsou věci s výrobou nesouvisející, zejména obaly, způsob dopravy nebo věci nutné k otestování kvality dodaného zboží při doručení. Bližší pomůcku pro stanovení, kdy se bude jednat o podstatnou část věcí, ve Vídeňské úmluvě nenajdeme. Nemůžeme přitom vycházet z pojmu převažující část, který je použit v čl. 3 odst. 2 Vídeňské úmluvy, neboť se očividně jedná o odlišné koncepty. V odborné literatuře i judikatuře se objevují tři základní hlediska pro hodnocení podstatné části věcí, a to (i) ekonomická hodnota, (ii) množství a (iii) význam věci pro výrobu konečného produktu. Převládající názor přikládá největší význam ekonomické hodnotě věci.³⁴ Osobně si myslím, že by bylo chybou stanovovat pevná kritéria pro obecné právní pojmy. Zda budou věci v daném případě tvořit podstatnou část věcí nutných pro výrobu zboží je potřeba posoudit s ohledem na okolnosti té které smlouvy. Ekonomická hodnota věci poslouží jako vhodný výchozí bod. Zároveň nelze brát v úvahu poskytnutí jakýchkoliv hodnot nemateriální povahy, jako plánů, designu, know-how či licencí k průmyslovým právům, jelikož se nejedná o věci.³⁵

---

³² Enderlein, F., Maskow, D.: *International Sales Law: United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods; Convention on the Limitation Period in the International Sale of Goods*. New York: Oceana Publications, 1992, s. 36. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/enderlein.html> [Cit. dne 12.3.2012].

³³ Schwenzer, I., Hachem P., op. cit. sub. 28, s. 63, odst. 3.

³⁴ Mistelis, L., Raymond, A., op. cit. sub. 27, s. 55, odst. 8

³⁵ Takový návrh podalo na Vídeňské konferenci Spojené království, ale nakonec jej vzalo zpět: „*Contracts for the supply of goods to be manufactured or purchased are to be considered sales unless the party who orders the goods undertakes to supply: (b) the information or expertise necessary for such*

Ustanovení čl. 3 odst. 2 Vídeňské úmluvy upravuje smlouvy obsahující závazek prodávajícího dodat zboží a vykonat přitom práci nebo jiné služby. Vídeňská úmluva se nebude na smlouvu aplikovat, pokud závazek poskytnout služby bude tvořit převažující část závazků prodávajícího. Oba tyto závazky musí být součástí jedné smlouvy, jinak není důvod vztáhnout Vídeňskou úmluvu na část o poskytnutí služeb. Při srovnání pojmu převažující část a podstatná část podle předchozího odstavce je zřejmé, že převažující část představuje z kvantitativního hlediska vyšší standard. Podle názorů v odborné literatuře musí převažující část tvořit minimálně 50 % ekonomické hodnoty závazku, i když je nutné přihlídnout také k vůli stran vyjádřené ve smlouvě a okolnostmi, za nichž byla uzavřena.³⁶ Jako příklad lze uvést rozhodnutí belgického soudu,³⁷ v němž tento shledal, že cena dodaného hardware a software není v daném případě rozhodující. Cílem stran bylo vytvoření funkčního počítačového systému pro kupujícího, které vyžadovalo opakované změny nastavení software na místě u kupujícího a aplikace Vídeňské úmluvy byla proto vyloučena.

3.1.2 Pojem zboží

Stejně jako u pojmu smlouvy o koupi, ani pojem zboží není ve Vídeňské úmluvě jasně definován. V souladu s čl. 7 odst. 1 Vídeňské úmluvy je potřeba vykládat jej s přihlédnutím k mezinárodní povaze Vídeňské úmluvy tak, aby byla zachována jednotnost jejího použití a chráněna dobrá víra v mezinárodním obchodu. Jako rozhodující zde vidím hledisko, zda lze na věci, jež jsou předmětem smlouvy, vhodně vztáhnout pravidla Vídeňské úmluvy o vadách zboží a nárocích třetích stran obsažená v čl. 35 - 44 Vídeňské úmluvy.³⁸ Na základě judikatury jsou zbožím typicky věci, které

---

manufacture or production.“ Zpráva První komise A/CONF.97/11 ze dne 7. dubna 1980. Dostupná z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/1stcommittee/summaries3.html> [Cit. dne 13.3.2012].

³⁶ Schroeter, U.: Vienna Sales Convention: Applicability to "Mixed Contracts" and Interaction with the 1968 Brussels Convention. Vindobona Journal of International Commercial Law and Arbitration, ročník 2001, s. 77. Dostupný z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/schroeter1.html> [Cit. dne 13.3.2012].

³⁷ Rozhodnutí Hof van Beroep Ghent (Belgie) ze dne 24. listopadu 2004. Dostupný z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/041124b1.html> [Cit. dne 13.3.2012].

³⁸ Schwenzer, I., Hachem P., op. cit. sub. 28, s. 34, odst. 16.

jsou v okamžiku doručení movité a hmotné.³⁹ Vídeňská úmluva se použije na zboží bez ohledu na jeho fyzikální skupenství, zda je nové nebo použité, živé či neživé. Dále je obecně možné za zboží považovat lidské orgány, umělé končetiny, kulturní a umělecké předměty a léky.⁴⁰ Prodej některého zboží je z úpravy Vídeňskou úmluvou výslovně vyloučen, jak ukáží níže.

Spornou otázkou bude, zda lze jako zboží podle Vídeňské úmluvy kvalifikovat software. Obecně zastávaný názor⁴¹ je ten, že Vídeňskou úmluvou se budou řídit jen smlouvy o koupi standardizovaného software na pevném nosiči či poskytnutém online. Prodej software přizpůsobeného na míru zákazníkovi nebude koupí, ale službou. Bude zde tedy naplněn čl. 3 odst. 2 Vídeňské úmluvy a ta se proto nebude aplikovat.⁴² Know-how nebude předmětem smlouvy, pokud nebude spojeno s fyzickým médiem. Podobně smlouva o provedení průzkumu trhu nebude smlouvou o koupi zboží, i když bude její součástí předání výsledku v písemné podobě zákazníkovi.⁴³

Takzvané dokumentární prodeje budou oproti tomu spadat do působnosti Vídeňské úmluvy. Dokumentární prodeje jsou nejčastější v mezinárodním obchodu s komoditami. V rámci dlouhých dob přepravy z místa původu komodity do cílové destinace dochází často k několika prodejům přepravovaného zboží. To je umožněno dokumentárním prodejem, když předmětem prodeje není samotné zboží, ale dokumentární titul k jeho vlastnictví, např. konosament.

---

³⁹ Např. rozhodnutí Kantonsgericht des Kantons Zug (Švýcarsko) ze dne 21. října 1999. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/991021s1.html> [Cit. dne 15.3.2012]. Rozhodnutí Oberster Gerichtshof (Rakousko) ze dne 10. listopadu 1994. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/941110a3.html> [Cit. dne 15.3.2012].

⁴⁰ Mistelis, L., op. cit. sub. 27, s. 31, odst. 37.

⁴¹ Sono, H.: The Applicability and Non-Applicability of the CISG to Software Transactions in Andersen, C., Schroeter, U.: Sharing International Commercial Law across National Boundaries: Festschrift for Albert H. Kritzer on the Occasion of his Eightieth Birthday. Londýn: Wildy, Simmonds & Hill Publishing, 2008, s. 513-514. Dostupný z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/sono6.html> [Cit. dne 15.3.2012].

⁴² Rozhodnutí Oberlandesgericht Köln (Německo) ze dne 26. srpna 1994. Dostupný z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/940826g1.html> [Cit. dne 15.3.2012].

⁴³ Tamtéž.

Naopak Vídeňská úmluva se nebude aplikovat na smlouvy o převodu práv. To neznámá, že se Vídeňská úmluva nepoužije na zboží, jež je předmětem autorských práv nebo práv k průmyslovému vlastnictví. Pro takové zboží stanoví Vídeňská úmluva jiný režim dodání bez vad v čl. 42.

3.1.3 Omezení působnosti způsobem nebo předmětem prodeje

Přestože v konkrétním případě shledáme, že vztah mezi stranami smlouvy lze klasifikovat jako smlouvu o koupi zboží, některé konkrétní typy smluv jsou z aplikace Vídeňské úmluvy vyloučeny jejím čl. 2 na základě účelu, za jakým je zboží prodáváno, specifického způsobu prodeje nebo z důvodu zvláštní povahy prodáváného zboží. Vídeňská úmluva se nevztahuje na koupi (i) spotřebitelskou, (ii) na dražbách, (iii) při výkonu rozhodnutí nebo podle rozhodnutí soudu, (iv) cenných papírů nebo peněz, (v) lodí, člunů, vznášedel nebo letadel a (vi) elektrické energie. Jde o taxativní výčet a výjimky nelze analogicky rozšiřovat na jiné případy.

Poměrně významným omezením rozsahu aplikace Vídeňské úmluvy je vyloučení jejího dopadu na „spotřebitelské“ smlouvy, tj. smlouvy o koupi zboží výlučně pro osobní potřebu kupujícího, pro potřebu jeho rodiny nebo domácnosti, pokud prodávající před uzavřením smlouvy nevěděl a ani neměl vědět, že je zboží kupováno k takovému účelu. Přestože podle čl. 1 odst. 3 Vídeňské úmluvy není pro její uplatnění rozhodující občanskoprávní nebo obchodní povaha smlouvy, prakticky je Vídeňská úmluva použitelná pouze na obchodní transakce. Záleží pouze na předpokládaném užití věci v okamžiku uzavření smlouvy, pozdější užití k jiným účelům již aplikaci Vídeňské úmluvy nezaloží ani nevyloučí.⁴⁴ Navázání posouzení předpokládaného užití věci na okamžik uzavření smlouvy také vede k větší právní jistotě, aby později nedošlo ke změně právních norem, jimiž se má smlouva řídit. Vídeňská úmluva se proto použije ve všech případech koupě pro neosobní potřebu, tj. pro použití průmyslové či jiné

---

⁴⁴ Rozhodnutí Oberster Gerichtshof (Rakousko) ze dne 11. února 1997. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/970211a3.html> [Cit. dne 15.3.2012].

profesní.⁴⁵ Pojmy rodina a domácnost je třeba vykládat široce a bez vztahu k ustanovením rodinného práva.⁴⁶

Popsaná výjimka z působnosti Vídeňské úmluvy sama obsahuje výjimku pro případ, že prodávající o užití zboží pro osobní účely při uzavření nevěděl ani neměl vědět. Vídeňská úmluva neobsahuje žádnou povinnost pro prodávajícího zjišťovat účel, za jakým kupující zboží kupuje. Rozhodujícím zde proto bude, zda by běžná třetí osoba v pozici prodávajícího pochopila z okolností prodeje, že zboží bude užito k soukromým účelům. To lze dovozovat z povahy zboží, osoby kupujícího nebo množství zboží, jež kupuje.

Vyloučení koupě na dražbách z rozsahu aplikace je chápáno jako vyloučení veřejných i soukromých dražeb. Dražby se historicky konaly na konkrétním místě, často podle zvláštních zákonů upravujících dražbu a strany dražby nepřikládají žádnou důležitost případné existenci mezinárodního prvku ve vztahu. Kupující mnohdy ani nebude znát prodávajícího.⁴⁷ Tyto důvody nebudou platit u internetových dražeb, kde prodávající může očekávat, že kupující bude pocházet z jiné země. Přijetí Vídeňské úmluvy navíc předcházelo významný rozvoj internetu, ke kterému došlo v posledních třiceti letech, a těžko mohl být takový budoucí vývoj předvídan. Jsem toho názoru, že tato výjimka z aplikace Vídeňské úmluvy musí být vykládána restriktivně a v souladu s principy, na nichž Vídeňská úmluva stojí, tak, že se uplatní pouze na tradiční formy dražeb konaných na jednom místě.⁴⁸

Koupě zboží při výkonu rozhodnutí nebo podle rozhodnutí soudu byly z Vídeňské úmluvy vyloučeny pro nedostatek smluvní volnosti stran a z důvodu ochrany veřejného zájmu, který Vídeňská úmluva nemusí být schopna zajistit. Výkon soudních rozhodnutí bývá vnitrostátně upraven procesními právními normami obsaženými většinou v jiných

---

⁴⁵ Spohnheimer, F., op. cit. sub. 27, s. 41, odst. 8.

⁴⁶ Schwenzer, I., Hachem P., op. cit. sub. 28, s. 51, odst. 6.

⁴⁷ Schwenzer, I., Hachem P., op. cit. sub. 28, s. 55, odst. 19.

⁴⁸ Schwenzer, I., Hachem P., op. cit. sub. 28, s. 56, odst. 21.

právních předpisech, než těch upravujících vznik právních vztahů na základě smlouvy. Naopak pokud při běžném nakládání s majetkovou podstatou insolvenční správce uzavře smlouvu o koupi zboží, není za splnění ostatních podmínek důvod neaplikovat Vídeňskou úmluvu, neboť insolvenční správce zastupuje dlužníka a má možnost vyjednávat o obsahu smlouvy o koupi.⁴⁹

Převod rozličných cenných papírů⁵⁰ a peněz rovněž nespadá do rozsahu aplikace Vídeňské úmluvy, která se má podle čl. 1 vztahovat pouze na prodej zboží, nikoliv na převod práv. Tato výjimka je proto spíše deklaratorní povahy. Vídeňská úmluva se bude vztahovat na peníze, které již neslouží své funkci zákonného platidla a jsou pouze sběratelským předmětem.

Vídeňská úmluva se nevztahuje ani na prodej lodí, člunů, vznášedel a letadel. Cílem výjimky bylo vyhnout se problémům, jež by vznikly při konfliktu Vídeňské úmluvy a vnitrostátních pravidel o registraci těchto věcí. Podle názorů odborné literatury se navíc jedná o nemovité věci.⁵¹ V zájmu jednotného výkladu Vídeňské úmluvy je nutné se přiklonit k závěru, že vyloučeny z rozsahu její působnosti budou prodeje všech velikostí těchto dopravních prostředků. Výjimka ale nebude platit na prodej jejich nesestavených částí.⁵²

Konečně poslední výjimkou z rozsahu působnosti Vídeňské úmluvy podle čl. 2 je prodej elektřiny. V některých právních řádech existují pochybnosti, zda lze elektřinu považovat za zboží,⁵³ jinde tato otázka nečiní problémy.⁵⁴ Pro zachování uniformity při

---

⁴⁹ Spohnheimer, F., op. cit. sub. 27, s. 49, odst. 31.

⁵⁰ České znění vyhlášené Sdělením federálního ministerstva zahraničních věcí ČSFR č. 160/1991 Sb., obsahuje poněkud stručný překlad tohoto ustanovení oproti oficiálnímu anglickému znění. To namísto o cenných papírech hovoří o „*stocks, shares, investment securities, negotiable instruments*“.

⁵¹ Honnold, J.: Uniform Law for International Sales under the 1980 United Nations Convention. 3. vydání. Haag: Wolters Kluwer International, 1999, s. 50. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/honnold.html> [Cit. dne 17.3.2012].

⁵² Rozhodnutí Legfelsobb Bíróság (Maďarsko) ze dne 25. září 1992. Dostupný z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/920925h1.html> [Cit. dne 17.3.2012].

⁵³ Khoo, W. in Bianca, C., Bonell, M.: Commentary on the International Sales Law. Milán: Giuffrè, 1987, s. 39. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/khoo-bb2.html> [Cit. dne 17.3.2012].

⁵⁴ Podle české právní vědy je elektřina věcí v právním smyslu. Viz Švestka, J. in Švestka, J., Spáčil, J., Škárková, M., Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 638.

aplikaci Vídeňské úmluvy byla učiněna tato výjimka. Bylo by chybou vztahovat tuto výjimku analogicky na ropu, zemní plyn a jiné zdroje energie. Návrhy na takové rozšíření byly na vídeňské konferenci zamítnuty.⁵⁵

3.1.4 Místo podnikání

Třetí podmínkou aplikace Vídeňské úmluvy je existence mezinárodní prvku ve smlouvě o koupi. Ten je podle návětí čl. 1 odst. 1 dán pouze faktem, že smluvní strany mají místa podnikání v různých státech. Na základě čl. 1 odst. 3 nezáleží na státní příslušnosti stran ani na občanskoprávním či obchodním charakteru stran nebo smlouvy. Stejně tak není podstatný jiný případný mezinárodní prvek obsažený nebo vztahující se ke smlouvě, jako místo jejího uzavření nebo fakt, že zboží bude přepravováno přes hranice.⁵⁶ Podobně jako u pojmů smlouva o koupi nebo zboží nenalezneme ve Vídeňské úmluvě definici místa podnikání. Vzhledem k čl. 7 odst. 1 však není možné při výkladu pojmu místo podnikání použít ustanovení vnitrostátního práva. Podle odborné literatury i judikatury musí být místem podnikání místo, odkud je dlouhodobě a běžně vykonáváno podnikání a musí být relativně nezávislé.⁵⁷ Nemusí se přitom jednat o sídlo smluvní strany podle vnitrostátních právních předpisů, postačovat může odštěpný závod nebo sídlo organizační složky.

Situaci, kdy má některá ze smluvních stran více míst podnikání, řeší čl. 10 písm. a) Vídeňské úmluvy tak, že rozhodujícím je místo podnikání s nejužším vztahem ke smlouvě a jejímu plnění s přihlédnutím k okolnostem stranám známým nebo jimi zamýšlenými před a při uzavření smlouvy. Problémy bude působit situace, kdy v důsledku více míst podnikání a vnitřní organizační struktury budou za různé části obchodní transakce odpovídat různá místa podnikání. Častěji k této situaci bude zřejmě

---

⁵⁵ Schwenzer, I., Hachem P., op. cit. sub. 28, s. 60, odst. 33.

⁵⁶ Mistelis, L., op. cit. sub. 27, s. 34, odst. 44.

⁵⁷ Honnold, J., op. cit. sub. 51, s. 33 [Cit. dne 17.3.2012]. Dále rozhodnutí Oberlandesgericht Stuttgart (Německo) ze dne 28. února 2000. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/000228g1.html> [Cit. dne 17.3.2012].

docházet na straně prodávajícího, u něž jedno místo podnikání bude mít na starosti uzavření smlouvy a jiné její plnění. V literatuře se objevují tři způsoby řešení podle toho, zda autor považuje za rozhodné místo podnikání, jež plní smlouvu, to, které smlouvu uzavřelo, nebo to, které má největší vliv na závazkový vztah.⁵⁸ Dle mého názoru je rozhodujícím místo podnikání odpovědné za plnění smlouvy, pokud je oběma stranám známo. Toto místo je se smlouvou nejužší ekonomicky spojeno. Navíc z formulace čl. 10 písm. a) „ke smlouvě a jejímu plnění“ dovozují, že samotné plnění je z hlediska interpretace rozhodného místa podnikání nejdůležitější, protože je na rozdíl od např. procesu uzavření smlouvy výslovně zmíněno. Na místo podnikání s nejužším vztahem ke smlouvě je ale nutno podle čl. 10 písm. a) druhé části věty hledět prismatem vědomosti a úmyslu stran před a při uzavření smlouvy. Pokud místo podnikání odpovědné za plnění smlouvy není stranám známo, nejužší vztah bude dán k místu podnikání, které smlouvu uzavřelo, jelikož to bude druhé straně známo vždy. Významné jsou tedy pouze okolnosti známé oběma smluvním stranám.⁵⁹

Ve vzácném případě, že by strana neměla místo podnikání, rozhodujícím je její sídlo či bydliště. Účelem ustanovení je, aby nevznikla mezera při určování mezinárodního prvku ve smlouvě.

3.2 MECHANISMY APLIKACE VÍDEŇSKÉ ÚMLUVY

Existence mezinárodního prvku ve smlouvě o koupi zboží podle předchozí podkapitoly nepostačuje k tomu, aby se na danou smlouvu vztahovala Vídeňská úmluva. Článek 1 odst. 1 Vídeňské úmluvy proto stanoví dvě další alternativní kritéria, z nichž alespoň jedno musí být naplněno pro její aplikaci.

---

⁵⁸ Schwenzer, I., Hachem P., op. cit. sub. 28, s. 200, odst. 6.

⁵⁹ Rajski, J., op. cit. sub. 53, s. 117. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/rajski-bb10.html> [Cit. dne 18.3.2012].

3.2.1 Aplikace Vídeňské úmluvy podle čl. 1 odst. 1 písm. a)

Na základě čl. 1 odst. 1 písm. a) Vídeňské úmluvy se tato použije, pokud strany smlouvy o koupi zboží mají místa podnikání v rozdílných smluvních státech Vídeňské úmluvy. V tomto případě hovoříme o přímé aplikaci Vídeňské úmluvy,⁶⁰ tj. nejen bez nutnosti využití norem mezinárodního práva soukromého, ale i bez ohledu na to, zda by kolizní normy státu soudu v konkrétním případě vedly k použití právního řádu nesmluvního státu Vídeňské úmluvy. Jinak by tomu ale bylo v případě, že by smluvní strany využily svého práva podle čl. 6 Vídeňské úmluvy a její použití by vyloučily. Smluvní stát Vídeňské úmluvy také nemusí být považován za smluvní stát, pokud přijal výhradu podle čl. 92 nebo čl. 93 Vídeňské úmluvy.

Smluvním státem Vídeňské úmluvy je obecně stát, který je buď původním signatářem podle čl. 91 odst. 2, nebo který přistoupil k Vídeňské úmluvě později na základě čl. 91 odst. 3. Mechanismus schválení Vídeňské úmluvy se bude stát od státu lišit v závislosti na ústavním uspořádání a vnitrostátních pravidlech pro přijímání mezinárodních smluv. Listinu o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu uloží stát u generálního tajemníka OSN a po uplynutí lhůty podle čl. 99 odst. 2 se pro něj Vídeňská úmluva stává účinnou.

Časovou působnost ve vztahu ke konkrétním smlouvám a procesu kontraktace pak upravuje čl. 100 Vídeňské úmluvy. Část druhá Vídeňské úmluvy obsahující pravidla pro proces kontraktace smluv o mezinárodní koupi zboží se použije, pokud návrh na uzavření smlouvy je druhé straně učiněn nejdříve v den, kdy se Vídeňská úmluva stává pro daný stát účinnou. V případě aplikace Vídeňské úmluvy na základě čl. 1 odst. 1 písm. a) musí být Vídeňská úmluva ke dni podání návrhu na uzavření smlouvy účinná v obou státech, kde se nacházejí místa podnikání stran. Má-li být Vídeňská úmluva použita na základě mechanismu čl. 1 odst. 1 písm. b), o němž pojednám níže, postačí, že je Vídeňská úmluva k tomuto dni účinná ve státě, k jehož právnímu řádu odkazují

---

⁶⁰ Rozehnalová, N.: Právo mezinárodního obchodu. 2. vydání. Praha: ASPI, 2006, s. 256.

pravidla mezinárodního práva soukromého. Obdobná pravidla platí ve vztahu k části třetí Vídeňské úmluvy. Rozhodujícím je zde den uzavření smlouvy.

Vídeňská úmluva jako standardní mezinárodní smlouva je závazná pouze pro státy, které ji přijaly.⁶¹ Nejvýznamnějším projevem závaznosti mezinárodní smlouvy vůči státu je skutečnost, že se jí budou řídit soudy daného státu při řešení sporů. Vídeňskou úmluvou proto budou přímo vázány pouze soudy jejích smluvních států. Zda Vídeňskou úmluvu bude aplikovat soud nesmluvního státu, bude záviset na tom, jestli jej kolizní normy právního řádu tohoto soudu dovedou k právnímu řádu smluvního státu Vídeňské úmluvy jako k rozhodnému právu.⁶²

3.2.2 Aplikace Vídeňské úmluvy podle čl. 1 odst. 1 písm. b)

Druhým alternativním kritériem aplikace Vídeňské úmluvy je čl. 1 odst. 1 písm. b), podle něhož se Vídeňská úmluva použije na smlouvy o mezinárodní koupi zboží mezi stranami, jejichž místa podnikání se nacházejí v různých státech, pokud pravidla mezinárodního práva soukromého odkazují k právnímu řádu smluvního státu Vídeňské úmluvy. Dochází tak k rozšíření působnosti Vídeňské úmluvy a její potenciální aplikovatelnosti vůči subjektům z nesmluvních států.

Na rozdíl od přímého způsobu aplikace Vídeňské úmluvy popsaného výše, na základě tohoto ustanovení se Vídeňská úmluva použije až zprostředkovaně poté, co je určeno rozhodné právo na základě kolizních norem. Vídeňská úmluva se takto může vztahovat na smlouvu i v případě, že ve sporu bude rozhodovat soud nesmluvního státu Vídeňské úmluvy, pokud dojde k závěru, že rozhodným bude právo smluvního státu.⁶³

---

⁶¹ Toto obyčejové pravidlo mezinárodního práva veřejného je vyjádřeno např. v čl. 34 Vídeňské úmluvy o smluvním právu, který stanoví, že z mezinárodní smlouvy nevznikají ani závazky ani práva třetímu státu bez jeho souhlasu.

⁶² Bernasconi, Ch.: The Personal and Territorial Scope of the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods (Article 1). *Netherlands International Law Review*, ročník 1999, č. 46, s. 156. Dostupný z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/bernasconi.html> [Cit. dne 19.3.2012].

⁶³ Např. rozhodnutí *Rechtbank van Koophandel Hasselt (Belgie)* ze dne 9. října 1996. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=264> [Cit. dne 19.3.2012]. Rozhodnutí *Landgericht Aachen (Německo)* ze dne 3. dubna 1990. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=24> [Cit. dne 19.3.2012].

Tento způsob použití Vídeňské úmluvy je dle mého názoru subsidiární k postupu podle čl. 1 odst. 1 písm. a), jelikož pokud mají smluvní strany místo podnikání v rozdílných smluvních státech Vídeňské úmluvy, není již potřeba uchýlovat se ke kolizním normám pro určení rozhodného práva.

Stát přijímající Vídeňskou úmluvu má podle čl. 95 možnost učinit tak s výhradou, že nebude vázán ustanovením čl. 1 odst. 1 písm. b). Účinky této výhrady jsou velice komplikované a věnuji jim v této práci značný prostor níže v kapitole 4.

3.3 VNĚJŠÍ A VNITŘNÍ MEZE VÍDEŇSKÉ ÚMLUVY

Lze předpokládat, že alespoň v nejbližší budoucnosti nebude přicházet v úvahu celosvětová unifikace některého či všech právních odvětví. Přímé normy mezinárodního práva soukromého, jakou je i Vídeňská úmluva, tak budou vždy omezeny co do svého materiálního rozsahu. V této souvislosti můžeme hovořit o vnějších mezích, tj. oblastí otázek, na které se Vídeňská úmluva explicitně či implicitně nepoužije, a vnitřních mezerách v úpravě, tedy otázkách, které spadají do předmětu působnosti Vídeňské úmluvy, ale nejsou Vídeňskou úmluvou výslovně upraveny.

3.3.1 Rozsah předmětu úpravy Vídeňské úmluvy

Rozsah předmětu úpravy Vídeňské úmluvy nalezneme v jejích čl. 4 a 5. Na rozdíl od podmínek rozvedených výše tedy tato ustanovení již nerozhodují o tom, zda se vůbec Vídeňská úmluva použije na daný smluvní vztah jako celek, ale již pouze o otázkách smluvního vztahu, které se Vídeňskou úmluvou budou řídit.

Článek 4 vymezuje materiální rozsah Vídeňské úmluvy pozitivně i negativně. Vídeňská úmluva podle něj upravuje pouze proces uzavírání smlouvy a práva a povinnosti prodávajícího a kupujícího vznikající z takové smlouvy. Přestože by se za použití gramatického výkladu mohlo zdát, že se jedná o uzavřený výčet, není tomu tak. Řada dalších ustanovení Vídeňské úmluvy upravuje otázky, jež lze sotva zařadit do jedné z těchto dvou kategorií. Příkladem budiž úprava interpretace prohlášení a chování

smluvních stran podle čl. 8, význam zvyklostí a praxe zavedené mezi stranami podle čl. 9, úprava formálních požadavků smlouvy volností formy, v níž může být smlouva uzavřena podle čl. 11 nebo pravidla o výkladu Vídeňské úmluvy a vyplňování mezer v její úpravě podle čl. 7.⁶⁴ Pozitivní vymezení rozsahu úpravy Vídeňské úmluvy v čl. 4 je pouze základním ustanovením; obsah mu dávají až konkrétní normy obsažené v části druhé, resp. části třetí Vídeňské úmluvy.

V odborné literatuře panuje shoda na tom, že pojem uzavírání smlouvy ve smyslu Vídeňské úmluvy zahrnuje pouze technický mechanismus uzavření smlouvy o koupi pomocí nabídky a jejího přijetí, nikoliv otázky platnosti smlouvy a jednotlivých úkonů vedoucích k jejímu uzavření.⁶⁵

Práva a povinnosti prodávajícího a kupujícího ze smlouvy o koupi nalezneme v části třetí Vídeňské úmluvy. Ta se použije pouze na práva a povinnosti prodávajícího a kupujícího, nikoliv případných třetích osob. Pokud dojde následně k dalšímu prodeji zboží, judikatura vyjádřila jasně, že nový kupující nemůže uplatňovat vady zboží vůči původnímu prodávajícímu (výrobci) na základě Vídeňské úmluvy.⁶⁶ Odpovědnost výrobce nelze obecně vyloučit, ale k jejímu stanovení bude potřeba obrátit se na jiné právní předpisy rozhodného práva, a nikoliv na Vídeňskou úmluvu.⁶⁷ Objevuje se také názor, že se Vídeňská úmluva může aplikovat v situaci, kdy se výrobce aktivně účastnil na prodeji zboží třetí osobě, ačkoliv sám nebyl smluvní stranou.⁶⁸ Znění Vídeňské úmluvy je však podle mě jednoznačné a uplatnil bych ji v takovém případě pouze tehdy,

---

⁶⁴ Schwenger, I., Hachem P., op. cit. sub. 28, s. 75, odst. 2.

⁶⁵ Huber, P.: Some introductory remarks on the CISG. *Internationales Handelsrecht*, ročník 2006, č. 6, s. 231. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/huber.html> [Cit. dne 20.3.2012]. Dále též Djordjevic, M., op. cit. sub. 27, s. 65, odst. 7.

⁶⁶ Např. rozhodnutí Cour de Cassation (Francie) ze dne 5. ledna 1999. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/990105f1.html> [Cit. dne 20.3.2012].

⁶⁷ Schwenger, I., Schmidt, M.: Extending the CISG to Non-Privity Parties. *Vindobona Journal of International Commercial Law & Arbitration*, ročník 2009, č. 1, s. 115. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/schwenger-schmidt.html> [Cit. dne 20.3.2012].

⁶⁸ Honnold, J., op. cit. sub. 51, s. 66 [Cit. dne 20.2.2012]. Dále také rozhodnutí Federal District Court California (USA) ze dne 27. července 2001. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/010727u1.html> [Cit. dne 20.3.2012].

pokud by se nový kupující důvodně domníval, že uzavírá smlouvu přímo s výrobcem a aktuální vlastník zboží je pouze jeho zástupcem. Pak by se ale již nejednalo o otázku odpovědnosti třetích stran, nýbrž zastoupení a konkrétního skutkového stavu.

Negativní vymezení předmětu úpravy Vídeňské úmluvy je obsaženo v čl. 4 věty druhé. Výslovně je z předmětu úpravy Vídeňské úmluvy vyloučeno zejména posuzování platnosti smlouvy, jejích jednotlivých ustanovení nebo zvyklostí, a dále účinek smlouvy na vlastnické právo ke zboží; to vše v té míře, pokud Vídeňská úmluva výslovně nestanoví jinak. Použití slova zejména pak indikuje, že oblastí, na které se Vídeňská úmluva nebude vztahovat, existuje mnohem více. Účinky smlouvy na vlastnické právo k věci je oblast jasná a nevzbuzující pochybnosti o svém obsahu.

Potíže naopak může činit výklad pojmu platnost smlouvy. Pojetí platnosti právních úkonů bychom našli v právních řádech smluvních států Vídeňské úmluvy mnoho. Při výkladu Vídeňské úmluvy k nim však nemůžeme přihlížet, jelikož by došlo k narušení hlavního účelu Vídeňské úmluvy, tj. v souladu s čl. 7 odst. 1 unifikace právní úpravy mezinárodní kupní smlouvy. V odborné literatuře se objevila definice platnosti jako „*any issue by which the domestic law would render the contract void, voidable or unenforceable*“.⁶⁹ Tuto definice následně použil ve svém rozhodnutí i americký soud.⁷⁰ Zejména posledně zmíněná nevymahatelnost by v českém právním řádu neobstála jako otázka platnosti smlouvy. Mezi otázky platnosti budeme řadit právní subjektivitu a způsobilost k právním úkonům, platnost smluv z hlediska formy, omyl smluvních stran při sjednávání smlouvy, výslovně pak také otázky platnosti zvyklostí.⁷¹

Významný dopad pro praxi má, zda se Vídeňská úmluva bude aplikovat na inkorporaci standardních obchodních podmínek do smlouvy. V souladu s převládajícím

---

⁶⁹ Hartnell, H. E.: Rousing the Sleeping Dog: The Validity Exception to the Convention on Contracts for the International Sale of Goods. *Yale Journal of International Law*, ročník 1993, č. 18, s. 20. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/hartnell.html> [Cit. dne 20.3.2012].

⁷⁰ Rozhodnutí Federal District Court of New York (USA) ze dne 10. května 2002. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/020510u1.html> [Cit. dne 20.3.2012].

⁷¹ Djordjevic, M., op. cit. sub. 27, s. 68, odst. 13 - 27.

názorem tento problém vyřešil a shrnul německý nejvyšší soud.⁷² Obchodní podmínky jsou součástí nabídky a jako takové se na ně aplikují pravidla části druhé Vídeňské úmluvy o uzavírání smlouvy. Adresát nabídky založené na standardních obchodních podmínkách ale musí mít možnost rozumným způsobem se s těmito podmínkami seznámit. Strana činící nabídku tedy musí obchodní podmínky přiložit přímo k ní nebo je učinit jinak dostupné druhé straně.⁷³ Materiální platnost obchodních podmínek však již nebude spadat pod rozsah úpravy Vídeňské úmluvy.⁷⁴

Vídeňskou úmluvou se nebudou řídit ani další významné právní instituty. Zastoupení při uzavírání smlouvy o koupi nebude řešeno Vídeňskou úmluvou, neboť zde chybí výslovná úprava. Pro ilustraci uvádím příklad, kdy o aplikaci Vídeňské úmluvy na otázky zastoupení rozhodoval rakouský nejvyšší soud.⁷⁵ Případ se týkal nákupu španělského ovoce dceřinou společností rakouské společnosti. Vzhledem k tomu, že španělský prodávající nemohl získat pojištění u smluv uzavřených přímo s dceřinou společností, trval na tom, že objednávky budou na hlavičkovém papíře mateřské společnosti. Faktury byly adresovány mateřské společnosti, ale často je platila dceřiná společnost, která používala k obchodní činnosti stejné prostory. Dceřiná společnost zkrachovala a španělský prodávající tvrdil, že jeho smluvním partnerem byla mateřská společnost. Hlavním problémem bylo určit, zda objednávky ze strany generálního ředitele dceřiné společnosti zavazovaly mateřskou společnost. Soud v této souvislosti rozhodl, že odpověď nelze nalézt ve Vídeňské úmluvě. Zda osoba jedná svým jménem, nebo jménem jiné osoby, je otázkou výkladu předpisů právního řádu, jež je určen normami mezinárodního práva soukromého. Ztotožňují se zejména

---

⁷² Rozhodnutí Bundesgerichtshof (Německo) ze dne 31. října 2001. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/011031g1.html> [Cit. dne 20.3.2012].

⁷³ Takové pojetí odpovídá i současnému znění § 273 odst. 1 ObchZ.

⁷⁴ Huber, P.: Standard Terms under the CISG. *Vindobona Journal of International Commercial Law & Arbitration*, ročník 2009, č. 1, s. 131. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/huber2.html> [Cit. dne 20.3.2012].

⁷⁵ Rozhodnutí Oberster Gerichtshof (Rakousko) ze dne 22. října 2001. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/011022a4.html> [Cit. dne 20.3.2012].

s odůvodněním, že nelze v tomto případě aplikovat princip dobré víry podle čl. 7 odst. 1 a pravidla interpretace prohlášení a chování stran podle čl. 8, jelikož obě se vztahují k výkladu předmětu úpravy Vídeňské úmluvy; tím zastoupení není.⁷⁶

Rozsah úpravy Vídeňské úmluvy je dále zúžen čl. 5. Cílem ustanovení je vyloučit aplikaci Vídeňské úmluvy na oblast odpovědnosti za smrt a škodu na zdraví způsobenou zbožím jakékoliv osobě. V případě, že vadou zboží vznikne škoda na zdraví i na majetku, aplikuje se na odpovědnost za škodu na zdraví Vídeňská úmluva a na odpovědnost za majetkovou škodu jiná relevantní ustanovení rozhodného práva.⁷⁷

Obecně existuje množství dalších oblastí, které nejsou zmíněny Vídeňskou úmluvou a u nichž proto není na první pohled zřejmé, zda se na ně bude aplikovat. Jedná se např. o promlčení, soudní pravomoc, doložky o řešení sporů, důkazní břemeno, náklady právního zastoupení ve sporu, započtení aj. Podrobné zkoumání těchto otázek přesahuje předmět této práce.

3.3.2 Mezery v rozsahu předmětu úpravy Vídeňské úmluvy

Mezery v rozsahu předmětu úpravy Vídeňské úmluvy jsou dány tím, že sama neobsahuje ustanovení týkající se všech otázek, které jsou předmětem její úpravy. Pro existenci mezery musí být splněny dva znaky - jednak musí jít o otázku spadající do rozsahu předmětu úpravy Vídeňské úmluvy a tato otázka nesmí být samotnou Vídeňskou úmluvou výslovně vyloučena.⁷⁸ Existenci mezer v úpravě předvídá čl. 7 odst. 2 Vídeňské úmluvy. Prostředkem k vyplnění mezer jsou nejprve obecné zásady, na nichž Vídeňská úmluva stojí. Není-li jich, nastupuje na jejich místo při vyplnění mezer jako *ultima ratio*⁷⁹ rozhodné právo smlouvy určené podle pravidel mezinárodního práva

---

⁷⁶ Odlišný závěr z tohoto rozhodnutí zřejmě chybně dovodil Kröll in Kröll, S.: Selected Problems Concerning the CISG's Scope of Application. Journal of Law and Commerce, ročník 2005/6, č. 25, s. 43. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/kroll.html> [Cit. dne 20.3.2012].

⁷⁷ Bell, K.: The Sphere of Application of the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods. Pace International Law Review, ročník 1996, č. 8, s. 254. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/bell.html> [Cit. dne 20.3.2012].

⁷⁸ Rozehnalová, N., op. cit. sub. 60, s. 183.

⁷⁹ Viscasillas, P., op. cit. sub. 27, s. 132.

soukromého, tedy volbou stran nebo za použití hraničních určovateli stanovených v rámci *lex fori* soudu, který bude rozhodovat případný spor. V podmínkách České republiky bude rozhodné právo záviset na posouzení v souladu s nařízením Řím I.

K určení rozhodného práva tak vedou kolizní normy fóra. Stanovení principů, na nichž Vídeňská úmluva stojí, bude složitější, jelikož sama žádný výčet těchto zásad neobsahuje. Stěžejním hlediskem určování takových zásad bude snaha o zachování uniformity při výkladu Vídeňské úmluvy. V literatuře i judikatuře lze nalézt vymezení mnoha základních zásad Vídeňské úmluvy. Patří sem smluvní autonomie, ochrana dobré víry, volnost formy při uzavření smlouvy, zásada *pacta sunt servanda*, princip *favor contractus*, povinnost nahradit plně způsobenou škodu a další.⁸⁰

Zatímco na zmíněných principech bude panovat v praxi shoda, řešení jiných otázek bude kontroverznější. Vysoce praktickým problémem bude, zda je otázka výše úroků z prodlení z částek dlužných na základě kupní smlouvy podléhající Vídeňské úmluvě rovněž touto upravena, nebo zda je nutné obrátit se subsidiárně na ustanovení rozhodného práva. Mnoho soudů ve svých rozhodnutích zastávalo názor, že tato otázka nespadá do předmětu působnosti Vídeňské úmluvy a je nutno ji řešit na úrovni vnitrostátních právních předpisů.⁸¹ Opačný názor je odůvodňován požadavkem podpoření unifikace právní úpravy mezinárodního obchodu. Článek 78 Vídeňské úmluvy navíc stanoví nárok na úrok z prodlení, pokud druhá strana včas neplní. To platí, i kdyby vnitrostátní právní předpisy nárok na úrok z prodlení nepřiznávaly. Rakouský rozhodčí soud⁸² odůvodnil vztáhnutí pravidel Vídeňské úmluvy na tuto otázku na základě principu úplné náhrady způsobené škody, který je obecně považován

---

⁸⁰ Ferrari, F.: Gap-Filling and Interpretation of the CISG: Overview of International Case Law. *Vindobona Journal of International Commercial Law & Arbitration*, ročník 2003, č. 7, s. 83 - 90. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/ferrari11.html> [Cit. dne 21.3.2012].

⁸¹ Např. rozhodnutí Oberlandesgericht Koblenz (Německo) ze dne 31. ledna 1997. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/970131g1.html> [Cit. dne 21.3.2012]. Dále např. rozhodnutí Tribunale di Padova (Itálie) ze dne 31. března 2004. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/040331i3.html> [Cit. dne 21.3.2012].

⁸² Rozhodnutí Internationales Schiedsgericht der Bundeskammer der gewerblichen Wirtschaft (Rakousko) ze dne 15. června 1994. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/940615a3.html> [Cit. dne 21.3.2012].

za jeden z principů, na nichž Vídeňská úmluva stojí. Věřitel by měl být podle rozhodčího soudu oprávněn k úroku z prodlení ve výši běžně užívané bankami pro podnikatelské úvěry v dané zemi pro danou měnu, neboť taková vznikne věřiteli v konkrétním případě škoda tím, že bude nucen nahradit výpadek finančních prostředků z jiných zdrojů.

Obecně lze souhlasit s *Crhou*,⁸³ aby v zájmu právní jistoty strany upravily tuto otázku samy ve smlouvě, obzvláště s ohledem na různorodou soudní praxi i názory odborné veřejnosti. Pokud bych se měl přiklonit k jednomu řešení tohoto problému, upřednostnil bych větší předvídatelnost při aplikaci Vídeňské úmluvy plynoucí z postupu výše nastíněného rakouským rozhodčím soudem. V souladu s principem úplné náhrady způsobené škody bych za rozhodující pro určení sazby úroků považoval bankovní sazby v místě podnikání věřitele, neboť pouze tak může být tato škoda nahrazena v odpovídající výši.

3.4 SMLUVNÍ AUTONOMIE STRAN VE VZTAHU K APLIKACI VÍDEŇSKÉ ÚMLUVY

Jedním ze základních principů soukromého práva obecně je smluvní volnost stran. V mezinárodním právu soukromém je tento princip reflektován institutem volby práva stranami závazkového právního vztahu. Volbu práva představuje shodný projev vůle účastníků o tom, že jejich právní vztah se má řídit určitým právem.⁸⁴

Na obdobném základě staví i Vídeňská úmluva. Podle jejího čl. 6 mohou strany vyloučit použití Vídeňské úmluvy či změnit nebo se odchýlit od jakéhokoliv jejího ustanovení s výjimkou čl. 12. Na rozdíl od mnoha jiných smluvních podmínek používaných v mezinárodním obchodě, jako jsou například doložky INCOTERMS nebo i připravovaný návrh jednotného evropského obchodního zákoníku,⁸⁵ tak Vídeňská

---

⁸³ Crha, J.: Vnější a vnitřní meze úpravy Vídeňské úmluvy o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. Právní rádce, ročník 2010, č. 3. Dostupný z: <http://pravnicaradce.ihned.cz/> [Cit. dne 21.3.2012].

⁸⁴ Kučera, Z., op. cit. sub. 6, s. 130.

⁸⁵ Bližší informace dostupné z: http://ec.europa.eu/justice/newsroom/news/20111011_en.htm.

úmluva zastává tzv. opt-out přístup.⁸⁶ Smluvní strany mající sídla podnikání v rozdílných státech budou mít přirozeně zájem na tom, aby smluvní vztah, který má mezi nimi vzniknout, byl upraven jejich domácím právem, jelikož se v něm lépe orientují a mohou se spolehnout na spolupráci s osvědčenými domácími právními zástupci. Důsledkem jsou menší náklady v procesu uzavírání smlouvy i v případě sporu.⁸⁷ Pokud jsou ale splněny všechny výše uvedené podmínky aplikace Vídeňské úmluvy, bude se tato na danou smlouvu vztahovat automaticky. Jestliže bude za této situace trvat zájem stran na materiální úpravě závazkového vztahu mezi nimi pomocí jiných právních norem, budou muset aplikaci Vídeňské úmluvy vyloučit. Absence vyloučení Vídeňské úmluvy stranami je proto někdy označována jako negativní podmínka aplikace Vídeňské úmluvy.⁸⁸

3.4.1 Vyloučení Vídeňské úmluvy jako celku

Dikce čl. 6 rozlišuje mezi vyloučením Vídeňské úmluvy jako celku a vyloučením nebo odchýlením se pouze od některých jejích ustanovení. Použití Vídeňské úmluvy lze vyloučit pouze na základě dohody obou smluvních stran.⁸⁹ Konkrétní forma vyloučení není Vídeňskou úmluvou stanovena. Strany tak mohou učinit explicitně i implicitně.⁹⁰

K výslovnému vyloučení aplikace Vídeňské úmluvy může dojít buď spolu s určením rozhodného práva, nebo bez tohoto určení.⁹¹ Jestliže strany vyloučí výslovně aplikaci Vídeňské úmluvy a určí současně rozhodné právo, kterým se bude smlouva řídit, rozhodným právem smlouvy se stane toto určené právo, jestliže pravidla

---

⁸⁶ Schwenzer, I., Hachem P., op. cit. sub 28, s. 103, odst. 2.

⁸⁷ Fountoulakis, K.: The Parties' Choice of 'Neutral Law' in International Sales Contracts. *European Journal of Law Reform*, ročník 2005, č. VII, s. 304. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/fountoulakis.html> [Cit. dne 22.3.2012].

⁸⁸ Winship, P., op. cit. sub. 17, s. 24 [Cit. dne 22.3.2012].

⁸⁹ Jednostranné vyloučení Vídeňské úmluvy není možné. Viz např. rozhodnutí Hof 's-Hertogenbosch (Nizozemí) ze dne 2. ledna 2007. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=1437> [Cit. dne 22.3.2012].

⁹⁰ Winship, P., op. cit. sub. 17, s. 34 [Cit. dne 22.3.2012].

⁹¹ Mistelis, L., op. cit. sub. 27, s. 106, odst. 22.

mezinárodního práva soukromého *lex fori* připouštějí volbu práva stranami.⁹² Pokud strany Vídeňskou úmluvu výslovně vyloučí, ale nedohodnou se na rozhodném právu, určí ho opět fórum na základě svých kolizních norem. Shledá-li rozhodným právo smluvního státu Vídeňské úmluvy, tato se z důvodu výslovného vyloučení stranami aplikovat nebude a na její místo nastoupí vnitrostátní normy daného státu.

Situace se poněkud zkomplikuje, jestliže strany nepřistoupí k výslovnému vyloučení Vídeňské úmluvy. V takovém případě bude nutné pečlivě zkoumat jejich úmysl při uzavírání smlouvy. Ačkoliv čl. 6 nestanoví možnost implicitního vyloučení Vídeňské úmluvy, nestanoví ani požadavek učinit tak výslovně. Návrh, aby bylo účinné pouze výslovné vyloučení Vídeňské úmluvy, byl na vídeňské konferenci zamítnut.⁹³ V judikatuře, dle mého názoru správně, panuje shoda na tom, že implicitní vyloučení Vídeňské úmluvy je možné.⁹⁴ Strany mohou implicitně vyloučit Vídeňskou úmluvu volbou práva nesmluvního státu.

Co se týče volby rozhodného práva smluvního státu Vídeňské úmluvy jako celku, přes některá nepřesvědčivá rozhodnutí⁹⁵ převažuje názor, že Vídeňská úmluva se v takovém případě použije.⁹⁶ Volba práva stranami má stále svůj význam, jelikož úprava Vídeňskou úmluvou má své mezery a řada situací musí být řešena vnitrostátním právem. Vídeňská úmluva je součástí právního řádu smluvního státu a ve vztahu

---

⁹² Tak tomu bude v naprosté většině států. Volbu práva stranami jako primární hraniční určovatel připouští ZMPS, Římská úmluva i nařízení Řím I. Výjimkou bude např. Brazílie, viz Schwenger, I., Hachem P., op. cit. sub. 28, s. 110, odst. 15.

⁹³ Zpráva První komise A/CONF.97/11 ze dne 7. dubna 1980. Dostupná z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/1stcommittee/summaries6.html> [Cit. dne 22.3.2012].

⁹⁴ Viz např. rozhodnutí Oberlandesgericht München (Německo) ze dne 9. července 1997: „*The parties - both having their places of business in a Contracting State - neither expressly nor impliedly excluded the application of the CISG.*“ Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/970709g1.html> [Cit. dne 22.3.2012].

⁹⁵ Rozhodnutí Tribunale Civile di Monza (Itálie) ze dne 14. ledna 1993. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/930114i3.html> [Cit. dne 22.3.2012]. Dále rozhodnutí Cour d'Appel Colmar (Francie) ze dne 26. září 1995. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=236> [Cit. dne 22.3.2012].

⁹⁶ Lookofsky, J.: In dubio pro conventionem? Some thoughts about opt-outs, computer programs and preemption under the 1980 Vienna Sales Convention (CISG). *Duke Journal of Comparative and International Law*, ročník 2003, č. 13, s. 272. Dostupné z: <http://www.law.duke.edu/shell/cite.pl?13+Duke+J.+Comp.+&+Int%27+L.+0263> [Cit. dne 22.3.2012].

k mezinárodní koupi zboží bude mít zpravidla postavení *lex specialis* vůči jiným vnitrostátním předpisům upravujícím kupní smlouvu. Zvolí-li strany vnitrostátní právo smluvního státu, lze to považovat za implicitní vyloučení Vídeňské úmluvy.⁹⁷

3.4.2 Odchýlení se od Vídeňské úmluvy a změna jednotlivých ustanovení

Smluvní autonomie stran ve vztahu k Vídeňské úmluvě se může projevit i jiným způsobem, než volbou rozhodného práva. Je zcela na smluvních stranách upravit závazkový vztah vznikající mezi nimi a stanovit jednotlivá práva a povinnosti z něj vyplývající. Nevyhovuje-li jim některé ustanovení Vídeňské úmluvy, mohou se v rámci stanoveném imperativními a kogentními normami rozhodného právního řádu dohodnout a odchýlit se od Vídeňské úmluvy.

3.4.3 Volba Vídeňské úmluvy stranami k úpravě jejich závazkového vztahu

Jak jsem již zmínil výše, k aplikaci Vídeňské úmluvy dojde na základě čl. 1 odst. 1 písm. b) (ať už to strany zamýšlely, nebo ne) i tehdy, pokud strany mezinárodní kupní smlouvy zvolí jako rozhodné právo smluvního státu. V situaci, kdy není naplněna některá z podmínek působnosti Vídeňské úmluvy popsaných výše, zejm. podle čl. 2 a 3 Vídeňské úmluvy, je dle mého názoru v souladu s principem smluvní volnosti stran, aby vztáhly Vídeňskou úmluvu na jejich závazkový vztah, kde by jinak k jejímu použití nedošlo. V zásadě se jedná o techniku uzavírání smlouvy, kdy namísto opisování částí Vídeňské úmluvy je tato pro smlouvu zvolena.⁹⁸ Prodávající elektrické energie se tak může dohodnout se svým odběratelem na použití Vídeňské úmluvy pro mezi nimi uzavíranou smlouvu.

---

⁹⁷ Rozhodnutí Oberlandesgericht Frankfurt (Německo) ze dne 30. srpna 2000: „*To exclude the application of CISG the plaintiff would have had to refer to the relevant provisions of Swiss domestic law.*“ Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=511> [Cit. dne 22.3.2012].

⁹⁸ Kučera, Z. op. cit. sub. 6, s. 133.

4. OMEZENÍ APLIKACE VÍDEŇSKÉ ÚMLUVY VÝHRADOU PODLE ČL. 95

Výhrada podle čl. 95 Vídeňské úmluvy má značný význam, neboť omezuje jeden ze dvou mechanismů její aplikace. Stát, který přijal tuto výhradu při přistoupení k Vídeňské úmluvě, nebude vázán ustanovením čl. 1 odst. 1 písm. b). Vídeňská úmluva se tak při splnění ostatních podmínek použije pouze v případě, že smluvní strany mají místa podnikání v odlišných smluvních státech. Do dnešního dne přijalo tuto výhradu sedm států včetně České republiky.⁹⁹ Znění výhrady bohužel není zcela ideální a vyvolává polemiku o aplikovatelnosti či neaplikovatelnosti Vídeňské úmluvy v konkrétních situacích, v nichž hraje roli právo státu, který výhradu učinil. Tento problém má svou příčinu v jednáních delegací na vídeňské konferenci v roce 1980, kde byla Vídeňská úmluva přijata, a proto se budu nejprve zabývat legislativní historií výhrady.

4.1 LEGISLATIVNÍ HISTORIE VÝHRADY A DŮVODY PRO JEJÍ PŘIJETÍ

Původní pracovní návrh Vídeňské úmluvy neobsahoval čl. 95 v žádné podobě. Článek byl přijat až na 11. plenárním zasedání konference ve Vídni dne 11. dubna 1980, tedy předposlední den konference, a nebyl proto projednán tak podrobně, jako většina ustanovení Vídeňské úmluvy. Návrh podal československý delegát *Luděk Kopáč*.¹⁰⁰ Jako důvod pro přijetí ustanovení uvedl existenci nebo přípravu zvláštního zákonodárství upravujícího mezinárodní obchod v některých socialistických zemích. Příkladem takového zákonodárství byl například československý zákoník mezinárodního obchodu. Článek 1 odst. 1 písm. b) Vídeňské úmluvy bez možnosti

---

⁹⁹ Dalšími státy, které výhradu přijaly, jsou Arménie, Čína, Singapur, Slovensko, Svatý Vincent a Grenadina a USA. Aktuální status Vídeňské úmluvy dostupný zde: http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980CISG_status.html [Cit. dne 23.3.2012].

¹⁰⁰ UNITED NATIONS CONFERENCE ON CONTRACTS FOR THE INTERNATIONAL SALE OF GOODS, Vienna, 10 March-11 April 1980, OFFICIAL RECORDS: Documents of the Conference and Summary Records of the Plenary Meetings and of the Meetings of the Main Committees. Vídeň, 1991, s. 229 („Official Records“). Dostupné z: <http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/sales/cisg/a-conf-97-19-ocred-e.pdf>.

výhrady by tak v těchto zemích vyloučil aplikaci rozsáhlých částí vnitrostátní právní úpravy. Důsledkem by pro země jako Československo byla nemožnost přijetí Vídeňské úmluvy jako celku.

Návrh podpořila i Německá demokratická republika, která již dříve v průběhu konference bojovala o úplné odstranění čl. 1 odst. 1 písm. b).¹⁰¹ Obdobné ustanovení bylo součástí ULIS a bylo podle německé delegace jedním z důvodů neúspěchu této úmluvy.

Na konferenci bylo hlasováno o dvou podobách návrhu čl. 95.¹⁰² Kratší z nich byla nakonec přijata. Druhá varianta obsahovala navíc odstavec upřesňující, že Vídeňská úmluva se nepoužije, pokud pravidla mezinárodního práva soukromého vedou k aplikaci práva státu činícího tuto výhradu a místa podnikání všech stran se nenacházejí ve smluvních státech. Pokud by byla přijata tato druhá varianta, byly by účinky výhrady zcela jasné a nedocházelo by k výkladovým problémům. Nepřijetí druhé varianty může být zcela jistě argumentem pro závěr, že výhrada váže opravdu pouze fóra ve státech, které výhradu učinily. Na druhou stranu zástupce UNIDROIT se vyjádřil v tom smyslu, že delší varianta je repetitivní, a zástupce Švédska označil navrhovaný druhý odstavec za obtížně pochopitelný, přesto však byl ochoten podpořit obě varianty. Z preference delegací *Kopáč* stáhl delší znění článku a hlasovalo se pouze o v současnosti platném znění. Článek 95 byl přijat 24 hlasy proti 7, nehlasovalo 16 delegací.¹⁰³

---

¹⁰¹ Official Records, op. cit. sub. 99, s. 236.

¹⁰² Official Records, op. cit. sub. 99, s. 170. V originálním znění: „(1) Any State may declare at the time of the deposit of its instrument of ratification or accession that it will not apply subparagraph (b) of paragraph (1) of article 1 of this Convention.

(2) This Convention does not apply if the rules of private international law lead to the application of the law of a State making a declaration under the preceding paragraph unless places of business of the parties to the contract are in different Contracting States.“

¹⁰³ Official Records, op. cit. sub. 99, s. 230.

Československo následně učinilo výhradu při ratifikaci z výše uvedených důvodů. Výhradu podle čl. 95 učinily také USA. Uvedly pro to dva důvody.¹⁰⁴ Užití pravidel mezinárodního práva soukromého pro aplikaci Vídeňské úmluvy podle nich přinese zvýšenou nejistotu v právních vztazích a je v silném kontrastu k jasnému pravidlu aplikace podle čl. 1 odst. 1 písm. a). Jak ale ukáží níže, je to právě čl. 95, který přináší výkladové potíže a nejistotu. Druhým důvodem, podobně protekcionistickým ve vztahu k vlastnímu právnímu řádu jako argumenty československé delegace, bylo to, že na základě čl. 1 odst. 1 písm. b) by došlo k vyloučení aplikace amerického obchodního zákoníku ve prospěch Vídeňské úmluvy, zatímco nesmluvní stát není ochoten nahradit své vnitrostátní předpisy Vídeňskou úmluvou.

Zdokumentováno je také přijetí výhrady Singapurem,¹⁰⁵ pro nějž vstoupila Vídeňská úmluva v účinnost 1. března 1996. Na rozdíl od důvodů Československa a USA se Singapur obával neznámosti Vídeňské úmluvy mezi jeho podnikateli. Bez vědomosti o existenci Vídeňské úmluvy a čl. 1 odst. 1 písm. b) by mohly být smlouvy, které tito uzavírají, upraveny Vídeňskou úmluvou, ačkoliv to neodpovídá vůli stran. S přibývajícím časem a povědomím o Vídeňské úmluvě však tento argument ztrácí na síle.¹⁰⁶

4.2 ÚČINKY VÝHRADY NA APLIKACI VÍDEŇSKÉ ÚMLUVY

Existence výhrady s sebou v konkrétních situacích přináší množství výkladových problémů. Zda se v daném případě bude či nebude Vídeňská úmluva aplikovat, bude záviset na několika okolnostech - rozhodném právu, umístění fóra a místu podnikání obou smluvních stran. Na tomto základě existuje celkem až 54 různých variant

---

¹⁰⁴ Appendix B k Letter of submittal from Secretary of State George P. Shultz. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/reagan.html> [Cit. dne 23.3.2012].

¹⁰⁵ Bell, G.: Why Singapore Should Withdraw Its [Article 95] Reservation to the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG). Singapore Year Book of International Law, ročník 2005, s. 61. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/bell2.html> [Cit. dne 23.3.2012].

¹⁰⁶ Tamtéž.

situací.¹⁰⁷ Většina z nich nebude v praxi působit problémy.¹⁰⁸ Dále se proto zaměřím na následující konstelace, které jsou v odborné literatuře často komentovány: (i) fórum ve státě bez výhrady, rozhodným právem je *lex fori*, strany pocházejí ze státu s výhradou a z nesmluvního státu; (ii) fórum ve státě s výhradou, rozhodným právem je *lex fori*, strany pocházejí ze státu s výhradou a z nesmluvního státu; (iii) fórum ve státě bez výhrady, rozhodným právem je právo státu s výhradou, strany pocházejí ze státu s výhradou a z nesmluvního státu; (iv) fórum ve státě s výhradou, rozhodným právem je právo státu bez výhrady, strany pocházejí ze státu s výhradou a z nesmluvního státu; a (v) fórum v nesmluvním státě, rozhodným právem je právo státu s výhradou, strany pocházejí ze státu s výhradou a z nesmluvního státu.

4.2.1 Fórum ve státě bez výhrady, rozhodným právem je právo státu bez výhrady, strany pocházejí ze státu s výhradou a z nesmluvního státu

Jedná se v jistém smyslu o základní situaci. Vídeňskou úmluvu nelze použít na základě čl. 1 odst. 1 písm. a). Fórum bude na základě svých kolizních norem aplikovat právo státu bez výhrady (ať už své, či cizí). Ačkoliv jedna strana sporu pochází ze státu, jenž učinil výhradu podle čl. 95, na výsledek sporu tento fakt nemá vliv.¹⁰⁹ Není zde totiž žádný rozpor mezi právním režimem Vídeňské úmluvy ve státě fóra a v právu rozhodném pro spor. Fórum je proto povinno aplikovat Vídeňskou úmluvu na základě čl. 1 odst. 1 písm. b). V soudní praxi nebude s touto situací žádný problém.¹¹⁰

---

¹⁰⁷ Winship, P., op. cit. sub. 17, s. 26 [Cit. dne 23.3.2012].

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ Bridge, M.: Uniform and Harmonized Sales Law: Choice of Law Issues in Fawcett, J., Harris, J., Bridge, M.: International Sale of Goods in the Conflict of Laws. Oxford University Press, 2005, s. 979 - 980.

¹¹⁰ UNCITRAL Digest of Case Law on the United Nations Convention on the International Sale of Goods. Vídeň, 2008, s. 6, odst. 20 včetně pozn. pod čarou 51.

4.2.2 Fórum ve státě s výhradou, rozhodným právem je lex fori, strany pocházejí ze státu s výhradou a z nesmluvního státu

Tento scénář patří mezi jednodušší ze zvolených situací.^{111,112} Je zřejmé, že podmínky aplikace Vídeňské úmluvy na základě čl. 1 odst. 1 písm. a) nejsou splněny, neboť smluvní strany nepocházejí z různých smluvních států. Aplikace Vídeňské úmluvy podle čl. 1 odst. 1 písm. b) byla v rámci *lex fori* vyloučena výhradou podle čl. 95. Na smluvní vztah se uplatní *lex fori* bez Vídeňské úmluvy.¹¹³ Tento závěr lze ilustrovat na třech soudních rozhodnutích.

Ve věci *Zheng Hong Li Ltd. Hong Kong v Jill Bert Ltd. Swiss*¹¹⁴ řešil čínský nejvyšší soud spor ze smlouvy o mezinárodní koupi zboží mezi švýcarským prodávajícím a kupujícím z Hong Kongu. V průběhu řízení před soudem prvního stupně zvolily strany použití čínského práva, což čínský právní řád umožňuje. Soud prvního stupně rozhodl, že Vídeňskou úmluvu lze na spor aplikovat. Nejvyšší soud dospěl k opačnému právnímu názoru v neprospěch použití Vídeňské úmluvy. V dotčené době byl Hong Kong stále ještě součástí Spojeného království, tj. nesmluvního státu Vídeňské úmluvy, zatímco Švýcarsko bylo smluvním státem. Podmínky čl. 1 odst. 1 písm. a) tak nebyly naplněny a Čína jako stát, který učinil výhradu podle čl. 95, rozhodovala spor na základě domácího práva.

Obdobně rozhodl americký soud ve věci *Impuls I.D. International, S.L., Impuls I.D. Systems, Inc., and PSIAR, S.A. v. Psion Teklogix Inc.*¹¹⁵ Jednalo se o spor z mezinárodní koupě zboží mezi španělskou, americkou a argentinskou společností jako

---

¹¹¹ Torsello, M.: Reservations to international uniform law Conventions. *Uniform Law Review*, ročník 2000, č. 5, s. 108. Dostupné ze systému HeinOnline: http://knihovna.prf.cuni.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=76&Itemid=83 [Cit. dne 23.3.2012]

¹¹² Evans, M., op. cit. sub. 53, s. 656. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/evans-bb95.html> [Cit. dne 23.3.2012].

¹¹³ Bell, G., op. cit. sub. 105, s. 63 [Cit. dne 23.3.2012].

¹¹⁴ Rozhodnutí Supreme Court (Čína) ze dne 20. července 1999. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/990720c1.html> [Cit. dne 23.3.2012].

¹¹⁵ Rozhodnutí U.S. District Court, Southern District of Florida (USA) ze dne 22. listopadu 2002. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/021122u1.html> [Cit. dne 23.3.2012].

žalobci a anglickou společností jako žalovanou. Ačkoliv se místa podnikání všech tří prodávajících nacházela v smluvních státech Vídeňské úmluvy, u kupujícího tomu tak nebylo. Při nemožnosti použití čl. 1 odst. 1 písm. a) nemohlo dojít k aplikaci Vídeňské úmluvy ani z důvodu americké výhrady podle čl. 95. Soud prohlásil, že jediným případem, kdy by bylo možné Vídeňskou úmluvu použít, by bylo, pokud by všechny smluvní strany pocházely ze smluvních států Vídeňské úmluvy.

Výše popsaný přístup dovedl ještě dál americký soud ve státě Washington ve sporu *Prime Start Ltd. v. Maher Forest Products Ltd. et al.*¹¹⁶ Společnost z Britských Panenských ostrovů žalovala americkou společnost pro porušení povinností ze smlouvy o mezinárodní koupi zboží. Smlouva mezi stranami neobsahovala doložku o volbě rozhodného práva. Vídeňská úmluva se opět nemohla aplikovat na základě čl. 1 odst. 1 písm. a). Rozhodným právem bylo shledáno právo amerického státu Washington. Soud rozhodnutí odůvodnil shodně jako ve věci *Impuls*, dokonce na toto rozhodnutí odkázal. Navíc se vyjádřil v tom smyslu, že jelikož nepocházejí všechny smluvní strany ze smluvních států Vídeňské úmluvy, nelze ji vztáhnout na tento spor, i kdyby analýza kolizních norem vedla k použití práva Spojených států (nebo jednoho z jejich států) nebo práva jakéhokoliv jiného smluvního státu.¹¹⁷

Tato dvě rozhodnutí amerických soudů indikují sklon k poněkud extenzivnější interpretaci výhrady, než je všeobecně přijímána. Americké soudy budou tíhnout k aplikaci Vídeňské úmluvy pouze tehdy, když obě smluvní strany budou mít místa podnikání v smluvních státech Vídeňské úmluvy, bez ohledu na to, zda je jako rozhodné právo identifikováno právo Spojených států nebo jiného smluvního státu, ať už s výhradou, či bez ní.

---

¹¹⁶ Rozhodnutí U.S. District Court, Western District Washington (USA) ze dne 17. července 2006. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/060717u1.html> [Cit. dne 23.3.2012].

¹¹⁷ V originálním znění: „Because not all parties are from countries that signed the CISG, the CISG cannot apply to this dispute, even if a traditional choice-of-law analysis leads to the application of the law of the United States (or one of its states) or any other signatory State.“

Obecně ale bude platit výsledek popsany na začátku této podkapitoly, tj. rozhoduje-li spor fórum ve státě s výhradou a rozhodným bude jeho právní řád, pak při nemožnosti aplikovat Vídeňskou úmluvu podle čl. 1 odst. 1 písm. a) bude soud postupovat podle domácích předpisů upravujících kupní smlouvu.

4.2.3 Fórum ve státě bez výhrady, rozhodným právem je právo státu s výhradou, strany pocházejí ze státu s výhradou a z nesmluvního státu

Jednou z důležitých otázek souvisejících s aplikovatelností Vídeňské úmluvy v tomto případě je, zda stát, který učinil výhradu, má být považován za smluvní stát pro účely čl. 1 odst. 1 písm. b), jinak řečeno zda fórum ve smluvním státě bez výhrady aplikuje právo členského státu Vídeňské úmluvy.¹¹⁸ *Bridge* podotýká, že stát s výhradou by měl skutečně být považován za smluvní stát ve smyslu čl. 1 odst. 1 písm. b), jelikož čl. 95 Vídeňské úmluvy neobsahuje podobné ustanovení jako čl. 92 odst. 2, které stanoví, že stát činící tuto výhradu není smluvním státem pro účely čl. 1 odst. 1 Vídeňské úmluvy. *Bridge* dále tvrdí, že fórum má v tomto případě aplikovat Vídeňskou úmluvu. Fórum nebude postupovat podle práva státu s výhradou, jelikož tento stát přijetím výhrady vyloučil použití Vídeňské úmluvy pro případy podle čl. 1 odst. 1 písm. b). Lepší pohled je takový, že fórum použije Vídeňskou úmluvu na základě čl. 1 odst. 1 písm. b) jako součást svého práva a nikoliv jako součást práva státu s výhradou.¹¹⁹

Někteří autoři chápou čl. 1 odst. 1 písm. b) jako pravidlo mezinárodního práva soukromého, které určuje Vídeňskou úmluvu jako aplikovatelné právo v rámci *lex fori*, jestliže pravidla mezinárodního práva soukromého fóra odkazují na právo smluvního státu, bez ohledu na to, zda tento přijal výhradu podle čl. 95 nebo ne.¹²⁰ Zastávají tak názor, že fórum umístěné ve smluvním státě bez výhrady, jehož pravidla mezinárodního

---

¹¹⁸ *Bridge*, M., op. cit. sub. 109, s. 980.

¹¹⁹ *Bridge*, M., op. cit. sub. 109, s. 981.

¹²⁰ Herber, R. in Schlechtriem, P.: *Commentary on the UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods*. 2. vydání. Mnichov: C. H. Beck, 1998, s. 27.

práva soukromého vedou k aplikaci práva státu s výhradou, by nemělo brát existenci výhrady v potaz a použít Vídeňskou úmluvu, jako by žádná výhrada nebyla učiněna. Tento názor staví na tom, že pouze fóra ve státě, který učinil výhradu, jsou vyjmuta z povinnosti aplikovat Vídeňskou úmluvu na základě čl. 1 odst. 1 písm. b)¹²¹ a naopak fóra ve smluvních státech bez výhrady jsou povinna užívat Vídeňskou úmluvu na základě obou mechanismů čl. 1 odst. 1.¹²² Tato povinnost je založena na faktu, že stát fóra přijal Vídeňskou úmluvu bez výhrad a předpoklady pro její použití podle čl. 1 odst. 1 písm. b) jsou naplněny.¹²³ *Ferrari* také tvrdí, že výhrada podle čl. 95 nemůže být závazná vůči jinému státu.¹²⁴

Opačný názor objevující se v literatuře je ten, že fórum, jež pravidla mezinárodního práva soukromého vedou k použití práva smluvního státu s výhradou, musí aplikovat Vídeňskou úmluvu jako součást tohoto práva, tj. postupovat stejným způsobem, který by zvolil soud tohoto smluvního státu s výhradou, pokud by spor rozhodoval on.¹²⁵ Soud smluvního státu s výhradou by přitom v tomto případě postupoval tak, že by Vídeňskou úmluvu na spor nepoužil, protože požadavky aplikace podle čl. 1 odst. 1 písm. a) nejsou splněny. Podle tohoto názoru je fórum ve smluvním státě nepřímě vázáno výhradou podle čl. 95 a mělo by ji při svém rozhodování zohlednit stejně, jako by to učinil soud státu s výhradou. Výhodou tohoto přístupu je, že odrazuje od forum shoppingu, k němuž by mohlo docházet, aplikoval-li by soud státu bez výhrady Vídeňskou úmluvu, zatímco soud státu s výhradou by ve stejné situaci Vídeňskou úmluvu nepoužil.¹²⁶

---

¹²¹ Enderlein, F., Maskow, D., op. cit. sub. 32, s. 381 [Cit. dne 24.3.2012].

¹²² Bell, G., op. cit. sub. 105, s. 63 [Cit. dne 24.3.2012].

¹²³ Torsello, M., op. cit. sub. 111, s. 108 [Cit. dne 24.3.2012].

¹²⁴ Ferrari, F.: Specific Topics of the CISG in the Light of Judicial Application and Scholarly Writing. *Journal of Law and Commerce*, ročník 1995, č. 15, s. 46. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/2ferrari.html> [Cit. dne 24.3.2012].

¹²⁵ Winship, P., op. cit. sub. 17, s. 32 [Cit. dne 24.3.2012].

¹²⁶ Bell, G., op. cit. sub. 105, s. 63 [Cit. dne 24.3.2012].

*Schlechtriem*¹²⁷ také zastává názor, že odkaz kolizních norem fóra ve smluvním státu bez výhrady vedoucí k použití práva státu s výhradou musí respektovat výhradu a aplikovat ve sporu stejné právo, které by použilo fórum v tomto státě, tj. bez Vídeňské úmluvy.¹²⁸ Svůj postoj odůvodňuje čl. 7 odst. 1, který vyžaduje jednotnost při aplikaci Vídeňské úmluvy. Nerespektování výhrady podle čl. 95 by bylo s tímto pravidlem v rozporu. Jen pro úplnost pak dodává, že stát s výhradou podle čl. 95 je stále smluvním státem Vídeňské úmluvy. Pochází-li strany smlouvy ze státu s výhradou a státu bez výhrady, Vídeňská úmluva bude použitelná podle čl. 1 odst. 1 písm. a) bez ohledu na to, v kterém z těchto dvou států se bude nacházet fórum.¹²⁹

Bernasconi by Vídeňskou úmluvu v této situaci také neaplikoval. Stát s výhradou se vyslovil proti použití Vídeňské úmluvy jako *lex causae* pro takové smluvní vztahy a Vídeňská úmluva proto není aplikovatelná. Fórum ve státě bez výhrady by tento fakt mělo respektovat.¹³⁰

Proti aplikaci Vídeňské úmluvy je za této konstelace také *Honnold*,¹³¹ ačkoliv jeho argument je spíše politický než právní. USA učinily výhradu podle čl. 95, aby chránily domácí obchodníky před použitím cizího právního řádu bez vyvážení této nevýhody aplikací uniformní úpravy Vídeňské úmluvy, která by nahradila cizí, jinak aplikovatelné, právo.

Ztotožňuji se s názorem, že Vídeňská úmluva by v tomto případě měla být aplikována. Výhrada podle čl. 95 stanoví, že pouze stát činící výhradu, tj. v praxi fóra v tomto státě, není vázán čl. 1 odst. 1 písm. b) Vídeňské úmluvy. Fóra ve státě bez výhrady jsou však tímto ustanovením dále vázána, jelikož pravidla mezinárodního práva

---

¹²⁷ Schlechtriem, P. in Schlechtriem, P.: *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods*. 2. vydání. Oxford: Oxford University Press, 2005, s. 933.

¹²⁸ S tímto názorem souhlasí i Winship in Winship, P.: *Private International Law and the U.N. Sales Convention*. *Cornell International Law Journal*, ročník 1988, č. 21, s. 525. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/winship7.html> [Cit. dne 25.3.2012].

¹²⁹ Schlechtriem, P., op. cit. sub. 127, s. 37.

¹³⁰ Bernasconi, Ch., op. cit. sub. 62, s. 168 [Cit. dne 25.3.2012].

¹³¹ Honnold, J., op. cit. sub. 51, s. 41 [Cit. dne 25.3.2012].

soukromého vedou k aplikaci práva smluvního státu. Stát, který učinil výhradu podle čl. 95 je přitom stále smluvním státem pro účely Vídeňské úmluvy, jelikož čl. 95 neobsahuje obdobné ustanovení jako výhrady podle čl. 92 odst. 2 a čl. 93 odst. 3.

4.2.4 Fórum ve státě s výhradou, rozhodným právem je právo státu bez výhrady, strany pocházejí ze státu s výhradou a z nesmluvního státu

Autoři citovaní v předchozí kapitole se v tomto scénáři přiklánějí k aplikaci Vídeňské úmluvy. Podle *Schlechtriema* musí fórum ve státě s výhradou použít Vídeňskou úmluvu, jsou-li splněny základní podmínky její aplikace, a to i tehdy, když jeho kolizní normy vedou k použití práva jiného smluvního státu s výhradou podle čl. 95.¹³² *Torsello* je také pro použití Vídeňské úmluvy jako řádného práva smlouvy.¹³³ *Ferrari* je toho názoru, že Vídeňská úmluva se zde použije nikoliv na základě čl. 1 odst. 1 písm. b), ale jako součást práva, k jehož použití vedou pravidla mezinárodního práva soukromého.¹³⁴ *Bernasconi* upozorňuje, že fórum za této situace dospěje pomocí svých kolizních norem k aplikaci cizího právního řádu, který obsahuje Vídeňskou úmluvu. Nedojde tak k tomu, že by Vídeňská úmluva nahrazovala jinak použitelný právní řád fóra, což byl jeden z hlavních argumentů pro existenci výhrady.¹³⁵ *Saf* také podporuje aplikaci Vídeňské úmluvy na základě toho, že výhrada je účinná pouze v těch případech, kdy je jako rozhodné určeno právo státu, který výhradu učinil.¹³⁶

Na druhou stranu se v literatuře objevuje i odlišný názor. Podle *Evanse* je možné, že soud ve státě s výhradou nebude v tomto případě aplikovat Vídeňskou úmluvu. Mohl by se k otázce použití Vídeňské úmluvy postavit tak, že z důvodu přijetí výhrady mu jeho právní řád neumožňuje postupovat podle čl. 1 odst. 1 písm. b) a může tak aplikovat

¹³² Schlechtriem, P., op. cit. sub. 127, s. 36.

¹³³ Torsello, M., op. cit. sub. 111, s. 108 [Cit. dne 25.3.2012].

¹³⁴ Ferrari, F., op. cit. sub. 124, s. 45 [Cit. dne 25.3.2012].

¹³⁵ Bernasconi, Ch., op. cit. sub. 62, s. 167 [Cit. dne 25.3.2012].

¹³⁶ Saf, C.: A Study of the Interplay between the Conventions Governing International Contracts of Sale. Nepublikovaná práce. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/saf.html> [Cit. dne 25.3.2012]. Konkrétně: „a court of a declaring Contracting State is not bound by Article 1(1)(b) as the provision no longer forms part of its law, i.e. the *lex fori*, but it may still have to apply the provision as part of the *lex contractus* as identified by its conflict rules.“

Vídeňskou úmluvu pouze tehdy, nachází-li se místa podnikání smluvních stran v rozdílných smluvních státech Vídeňské úmluvy.¹³⁷ Jinak řečeno, fórum ve smluvním státě s výhradou nemusí za jakýchkoliv okolností postupovat podle čl. 1 odst. 1 písm. b).¹³⁸

Thieffry poznamenává, že stát činící výhradu podle čl. 95 nebude aplikovat Vídeňskou úmluvu, pokud obě strany nemají místa podnikání ve smluvních státech Vídeňské úmluvy. Dochází proto k závěru, že fórum ve státě s výhradou nebude aplikovat Vídeňskou úmluvu na základě práva státu bez výhrady, k jehož použití vedou fórum jeho pravidla mezinárodního práva soukromého, pokud alespoň jedna strana nepochází ze smluvního státu.¹³⁹

Dvě výše zmíněná rozhodnutí¹⁴⁰ ukazují, že alespoň americké soudy budou inklinovat k tomuto výkladu výhrady podle čl. 95 a aplikovat Vídeňskou úmluvu, jen pocházejí-li obě smluvní strany z rozdílných smluvních států.

Přikláním se k většinovému názoru prezentovanému ve výše uvedené literatuře, tj. k aplikaci Vídeňské úmluvy za této konstelace. Jelikož předpoklady použití Vídeňské úmluvy podle čl. 1 odst. 1 písm. a) nejsou splněny, fórum určí rozhodné právo prostřednictvím svých kolizních norem. Shledá-li rozhodným právo smluvního státu bez výhrady, mělo by aplikovat Vídeňskou úmluvu jako součást tohoto práva, ačkoliv pro něj z Vídeňské úmluvy neplyne povinnost jejího použití¹⁴¹ v rámci *lex fori*. Tato povinnost je dána kolizními normami fóra.

---

¹³⁷ Evans, M., op. cit. sub. 53, s. 656 [Cit. dne 26.3.2012].

¹³⁸ Bell, G., op. cit. sub. 105, s. 65 [Cit. dne 26.3.2012].

¹³⁹ Thieffry, P.: Sale of Goods Between French and U.S. Merchants: Choice of Law Considerations Under the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods. *International Lawyer*, ročník 1988, č. 22, s. 1018, pozn. pod čarou 3. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/thieffry.html> [Cit. dne 26.3.2012].

¹⁴⁰ Viz kapitola 4.2.1 této práce.

¹⁴¹ Bell, G., op. cit. sub. 105, s. 65 [Cit. dne 26.3.2012].

4.2.5 Fórum v nesmluvním státě, rozhodným právem je právo státu s výhradou, strany pocházejí ze státu s výhradou a z nesmluvního státu

Podle jednoho pohledu by v tomto případě mělo fórum v nesmluvním státě aplikovat Vídeňskou úmluvu, a to nikoliv na základě čl. 1 odst. 1 písm. b), jelikož fórum v nesmluvním státě není tímto ustanovením vázáno, ale proto, že Vídeňská úmluva je součástí právního řádu smluvního státu, jehož právo je pro daný spor rozhodné.¹⁴² Proti tomu však lze namítnout, že Vídeňská úmluva není součástí rozhodného práva, protože nejsou naplněny podmínky čl. 1 odst. 1 písm. a) a použití čl. 1 odst. 1 písm. b) bylo v rámci *lex causae* vyloučeno přijetím výhrady.

Vídeňskou úmluvu v podobné situaci aplikoval německý soud.¹⁴³ Rozhodoval zde spor z mezinárodní koupě zboží mezi americkým prodávajícím a německým kupujícím. V době uzavření smlouvy přitom Vídeňská úmluva nebyla ještě v Německu účinná, v USA pak ano. Podle německých pravidel mezinárodního práva soukromého bylo jako rozhodné určeno právo podle místa podnikání prodávajícího. Vzhledem k tomu, že Vídeňská úmluva byla účinná v USA, rozhodl soud o aplikaci Vídeňské úmluvy na základě čl. 1 odst. 1 písm. b) přes existenci výhrady podle čl. 95 ze strany USA.

Schlechtriem následně toto rozhodnutí kritizoval. Jelikož USA přijaly výhradu podle čl. 95, Vídeňská úmluva neměla být v tomto sporu aplikována, protože jedna ze stran smlouvy měla své místo podnikání v (té době) nesmluvním státě.¹⁴⁴ Odpovídá to jeho názoru, že fórum, jehož pravidla mezinárodního práva soukromého jej vedou k aplikaci práva státu s výhradou, může použít Vídeňskou úmluvu pouze na základě čl. 1 odst. 1 písm. a).¹⁴⁵

---

¹⁴² Torsello, M., op. cit. sub. 111, s. 109 [Cit. dne 26.3.2012].

¹⁴³ Rozhodnutí Oberlandesgericht Düsseldorf (Německo) ze dne 2. července 1993. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/930702g1.html> [Cit. dne 26.3.2012].

¹⁴⁴ Schlechtriem, P.: Commentary on Oberlandesgericht Düsseldorf 2 July 1993 in International Contract Manual: Guide to the UN Convention. Kluwer, 1994. Rovněž dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/930702g1.html> [Cit. dne 26.3.2012].

¹⁴⁵ Viz kapitola 4.2.3 této práce.

Opačný názor pak zastává *Ferrari*,¹⁴⁶ podle něhož by mělo fórum v nesmluvním státě ohledně aplikovatelnosti Vídeňské úmluvy dojít ke stejnému kladnému závěru, ať už je jako rozhodné právo určeno právo státu s výhradou, či bez ní. Nečinilo by tak na základě čl. 1 odst. 1 písm. b) Vídeňské úmluvy, ale kvůli svým kolizním normám, které jej vedou k použití práva státu s výhradou.

Závěr o aplikaci či vyloučení Vídeňské úmluvy tak v této situaci závisí na tom, zda bude fórum v nesmluvním státě považovat Vídeňskou úmluvu za součást práva státu s výhradou. Na první pohled by bylo možno odpovědět negativně, jelikož podmínky aplikace Vídeňské úmluvy podle čl. 1 odst. 1 písm. a) nejsou splněny a postup podle čl. 1 odst. 1 písm. b) byl výhradou vyloučen. Co nejširší možná aplikace Vídeňské úmluvy je na druhou stranu v souladu s jejím cílem a účelem, tj. sjednocením právní úpravy na poli mezinárodní koupě zboží. Stát činící výhradu je navíc stále smluvním státem pro účely aplikace Vídeňské úmluvy. Zřejmě zde nelze dojít k jednoznačné odpovědi, sám se však za této situace přikláním k použití Vídeňské úmluvy.¹⁴⁷

4.3 NĚMECKÁ INTERPRETATIVNÍ VÝHRADA

Článek 98 Vídeňské úmluvy stanoví, že přípustné jsou pouze výhrady výslovně ve Vídeňské úmluvě vypočtené. Spolková republika Německo prohlásila při svém přistoupení k Vídeňské úmluvě, že nebude aplikovat Vídeňskou úmluvu na základě čl. 1 odst. 1 písm. b) vůči žádnému státu, který učinil výhradu podle čl. 95. Výslovně přitom prohlásila, že nečiní výhradu podle čl. 95.¹⁴⁸ Pravidlo bylo zakotveno i v zákonné rovině a německé soudy jsou jím vázány.¹⁴⁹

Ačkoliv tímto způsobem Německo vyjádřilo svůj názor na řešení složitého aplikačního problému Vídeňské úmluvy, domnívám se, že takováto interpretativní

---

¹⁴⁶ Ferrari, F., op. cit. sub. 124, s. 47 - 48 [Cit. dne 26.3.2012].

¹⁴⁷ Podobně jako v kapitole 4.2.3 této práce.

¹⁴⁸ Viz <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/countries/cntries-Germany.html> [Cit. dne 27.3.2012].

¹⁴⁹ Torsello, M., op. cit. sub. 111, s. 116 [Cit. dne 27.3.2012].

výhrada je v rozporu jak s čl. 98, tak s čl. 7 odst. 1 Vídeňské úmluvy, který stanoví pravidla pro její výklad. Přijetím Vídeňské úmluvy na sebe vzal stát povinnost interpretovat ji pomocí pravidel, která jsou v ní obsažena. Jestliže lze učinit tento závěr o deklaracích na mezinárodní úrovni, *a maiori ad minus* musí totéž platit pro jakoukoliv vnitrostátní legislativu instruující soud ke konkrétnímu postupu při výkladu Vídeňské úmluvy.¹⁵⁰

4.4 NUTNOST VÝHRADY V SOUČASNOSTI A JEJÍ BUDOUCNOST

Jak jsem rozebral výše, výhrada podle čl. 95 s sebou nese značnou názorovou kontroverzi a je předmětem polemiky v mnoha odborných pracích. Přitom praktický dopad výhrady je vzhledem k množství publikované judikatury zabývající se touto otázkou velmi malý. S rostoucím počtem smluvních států je navíc Vídeňská úmluva stále častěji aplikována na základě čl. 1 odst. 1 písm. a) a problém se tak stává stále více teoretičtějším.¹⁵¹

Důvody, pro něž byla výhrada Československem přijata, již dávno neplatí. Řada ustanovení Vídeňské úmluvy a českého obchodního zákoníku jsou stejná či obdobná. Zákoník mezinárodního obchodu byl zrušen a troufám si říct, že za více než dvacet let účinnosti Vídeňské úmluvy na našem území o ní existuje v podnikatelské i právnické veřejnosti dostatečné povědomí.

Totéž lze říci o důvodech jiných států, jako jsou USA a Singapur. Pokud přijetí výhrady umožnilo více státům přistoupit k Vídeňské úmluvě, pak její existenci lze hodnotit pozitivně. V okamžiku, kdy důvody pro učinění výhrady nejsou již déle relevantní, by však měl podle mého názoru smluvní stát přistoupit k sebereflexi a výhradu zrušit postupem podle čl. 97 odst. 4 Vídeňské úmluvy. Unifikace právní úpravy

---

¹⁵⁰ Schroeter, U.: Backbone or Backyard of the Convention? The CISG's Final Provisions in Andersen, C., Schroeter, U.: Sharing International Commercial Law across National Boundaries: Festschrift for Albert H. Kritzer on the Occasion of his Eightieth Birthday. Londýn: Wildy, Simmonds & Hill Publishing, 2008, s.457. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/schroeter5.html> [Cit. dne 27.3.2012].

¹⁵¹ Schwenger, I., Hachem P., op. cit. sub. 28, s. 1190.

mezinárodní kupní smlouvy a uniformita při jejím výkladu jsou přeci hlavními cíli, k jejichž naplnění Vídeňská úmluva vznikla.

ZÁVĚR

Při plánování obchodní transakce obsahující koupi zboží je důležité mít na paměti existenci Vídeňské úmluvy a postavení států podle místa podnikání stran jako smluvních států, nesmluvních států či smluvních států, jež učinily výhradu proti některému ustanovení Vídeňské úmluvy. Na základě analýzy situace je pak možné zvolit vhodné rozhodné právo, ať už strany mají či nemají zájem na aplikaci Vídeňské úmluvy. Úpravu práv a povinností stran Vídeňskou úmluvou lze nicméně doporučit z mnoha důvodů, jedním z nich je i lepší přístupnost judikatury a odborné literatury pro soudce a rozhodce, než kdyby měli rozhodovat podle cizího právního řádu.

Vídeňská úmluva se bude aplikovat na smlouvy o koupi zboží, kde je přítomen mezinárodní prvek. Tím je ve Vídeňské úmluvě čistě subjektivní kritérium místa podnikání stran, která se musí nacházet v odlišných státech. Jedná se o značné zjednodušení určení mezinárodního prvku v kupní smlouvě oproti ULF a ULIS, předchůdcům Vídeňské úmluvy.

Smlouva o koupi není Vídeňskou úmluvou přímo definována a její obsah lze dovodit z ustanovení o právech a povinnostech stran. Smlouvou o koupi bude smlouva obsahující závazek prodávajícího doručit zboží, předat dokumenty ke zboží náležející a převést vlastnické právo ke zboží na kupujícího., naopak kupující je povinen zaplatit za zboží kupní cenu a zboží v souladu se smlouvou a Vídeňskou úmluvou převzít. Smlouva může stanovit stranám i jiná práva a povinnosti. Vídeňská úmluva bude použitelná i na některé tzv. smíšené smlouvy, pokud kupující nedodá prodávajícímu podstatnou část materiálu pro výrobu zboží nebo závazek poskytnout služby nepřeváží závazek dodat zboží.

Pojem zboží je rovněž neurčitý. Na základě judikatury jím budou věci movité a hmotné. Otázka software zůstává sporná. Čím více bude software upravený pro potřebu konkrétního zákazníka, tím větší je šance, že nebude soudem kvalifikován jako zboží.

Místem podnikání pak bude místo, odkud strana smlouvy skutečně a dlouhodobě provozuje podnikatelskou činnost, musí být při tom nadáno jistou samostatností vůči případnému nadřazenému místu podnikání.

Vídeňská úmluva se bude aplikovat na smlouvy o koupi zboží, pokud obě strany pocházejí z různých smluvních států Vídeňské úmluvy nebo pokud pravidla mezinárodního práva soukromého vedou k použití právního řádu smluvního státu Vídeňské úmluvy.

Druhý zmíněný postup sám o sobě nečiní problémy, ačkoliv se proti jeho přijetí postavily některé státy na konferenci ve Vídni v roce 1980. Komplikace nastanou zejména při aplikaci právního řádu státu bez výhrady podle čl. 95 řadem ze státu s výhradou a naopak. Kvůli nejasnému znění výhrady, jež má původ v její legislativní historii, se zřejmě nelze dobrat konečného výsledku. Sám jsem se pokusil formulovat svůj názor, vedoucí v obou těchto případech k aplikaci Vídeňské úmluvy.

Úplně na závěr jsem se pokusil zhodnotit opodstatněnost výhrady v současném právním řádu České republiky. Příslušné orgány by dle mého názoru měly začít zkoumat, zda je výhrada v současnosti pro Českou republiku a zdejší podnikatele prospěšná. Osobně si myslím, že nikoliv, a její existence pouze zvyšuje právní nejistotu, když o případném sporu mohou na základě nejasného znění výhrady rozhodnout soudy z různých států zcela jinak. Jelikož důvody pro přijetí výhrady dávno odpadly a dohoda na změně znění Vídeňské úmluvy při současném počtu smluvních států nevypadá reálně, nemá již výhrada podle mě za současné situace v České republice místo. Ať už dojde ke stažení výhrady či nikoliv, její význam bude stále klesat kvůli rostoucímu počtu smluvních států a aplikaci Vídeňské úmluvy na základě čl. 1 odst. 1 písm. a).

SEZNAM ZKRATEK

nařízení Řím I	nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy
NOZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ObchZ obchodní zákoník	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Římská úmluva	Úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy
ULF	Jednotný zákon o uzavírání smluv o mezinárodní koupi zboží
ULIS	Jednotný zákon o mezinárodní koupi zboží
Úmluva o promlčení	Úmluva OSN o promlčení při mezinárodní koupi zboží
UNCITRAL	Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo
UNIDROIT	Mezinárodní institut pro sjednocení soukromého práva
Vídeňská úmluva	Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží
zákoník mezinárodního obchodu	zákon č. 101/1963 Sb., o právních vztazích v mezinárodním obchodním styku
ZMPS	zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, ve znění pozdějších předpisů

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

UČEBNICE

- Kučera, Z.: Mezinárodní právo soukromé. 7. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008.
- Kučera, Z., Pauknerová, M., Růžička, K. a kol.: Právo mezinárodního obchodu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008.
- Pauknerová, M.: Evropské mezinárodní právo soukromé. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008.
- Rozehnalová, N.: Právo mezinárodního obchodu. 2. vydání. Praha: ASPI, 2006.

MONOGRAFIE

- Andersen, C., Schroeter, U.: Sharing International Commercial Law across National Boundaries: Festschrift for Albert H. Kritzer on the Occasion of his Eightieth Birthday. Londýn: Wildy, Simmonds & Hill Publishing, 2008. Jednotlivé příspěvky dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/bib2.html>.
- Bianca, C., Bonell, M.: Commentary on the International Sales Law. Milán: Giuffrè, 1987. Jednotlivé články dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/bib2.html>.
- Enderlein, F., Maskow, D.: International Sales Law: United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods; Convention on the Limitation Period in the International Sale of Goods. New York: Oceana Publications, 1992. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/enderlein.html>.
- Fawcett, J., Harris, J., Bridge, M.: International Sale of Goods in the Conflict of Laws. Oxford University Press, 2005.
- Galston, N., Smith, H.: International Sales: The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods. New York: Juris Publishing, 1984. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/winship5.html>.
- Hendrych, D. a kol.: Právní slovník. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009.
- Honnold, J.: Uniform Law for International Sales under the 1980 United Nations Convention. 3. vydání. Haag: Wolters Kluwer International, 1999. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/honnold.html>.

- Kanda, A.: Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku. Praha: Linde, 1999.
- Kritzer, A.: International Contract Manual: Guide to the UN Convention. Boston: Kluwer, 1994. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/930702g1.html>.
- Kröll, S., Mistelis, L., Viscasillas, P. P.: UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG). 1. vydání. Mnichov: C. H. Beck, 2011.
- Saf, C.: A Study of the Interplay between the Conventions Governing International Contracts of Sale. Nepublikovaná práce. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/saf.html>.
- Schlechtriem, P.: Commentary on the UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG). 1. vydání. Mnichov: C. H. Beck, 1998.
- Schlechtriem, P., Schwenger, I.: Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG). 2. vydání. Oxford: Oxford University Press, 2005.
- Schlechtriem, P., Schwenger, I.: Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG). 3. vydání. Oxford: Oxford University Press, 2010.
- Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010.
- Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009.

PERIODIKA

- Bell, G.: Why Singapore Should Withdraw Its [Article 95] Reservation to the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG). Singapore Year Book of International Law, ročník 2005, s. 61. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/bell2.html>.
- Bell, K.: The Sphere of Application of the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods. Pace International Law Review, ročník 1996, č. 8. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/bell.html>.
- Bernasconi, Ch.: The Personal and Territorial Scope of the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods (Article 1). Netherlands International

Law Review, ročník 1999, č. 46. Dostupné z:
<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/bernasconi.html>

- Crha, J.: Vnější a vnitřní meze úpravy Vídeňské úmluvy o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. Právní rádce, ročník 2010, č. 3.
- Ferrari, F.: Gap-Filling and Interpretation of the CISG: Overview of International Case Law. Vindobona Journal of International Commercial Law & Arbitration, ročník 2003, č. 7. Dostupné z:
<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/ferrari11.html>.
- Ferrari, F.: Specific Topics of the CISG in the Light of Judicial Application and Scholarly Writing. Journal of Law and Commerce, ročník 1995, č. 15. Dostupné z:
<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/2ferrari.html>.
- Fountoulakis, K.: The Parties' Choice of 'Neutral Law' in International Sales Contracts. European Journal of Law Reform, ročník 2005, č. VII. Dostupné z:
<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/fountoulakis.html>.
- Hartnell, H. E.: Rousing the Sleeping Dog: The Validity Exception to the Convention on Contracts for the International Sale of Goods. Yale Journal of International Law, ročník 1993, č. 18. Dostupné z:
<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/hartnell.html>.
- Huber, P.: Some introductory remarks on the CISG. Internationales Handelsrecht, ročník 2006, č. 6. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/huber.html>.
- Huber, P.: Standard Terms under the CISG. Vindobona Journal of International Commercial Law & Arbitration, ročník 2009, č. 1. Dostupné z:
<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/huber2.html>.
- Kröll, S.: Selected Problems Concerning the CISG's Scope of Application. Journal of Law and Commerce, ročník 2005/6, č. 25. Dostupné z:
<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/kroll.html>.
- Lookofsky, J.: In dubio pro conventionem? Some thoughts about opt-outs, computer programs and preemption under the 1980 Vienna Sales Convention (CISG). Duke Journal of Comparative and International Law, ročník 2003, č. 13. Dostupné z:
<http://www.law.duke.edu/shell/cite.pl?13+Duke+J.+Comp.+&+Int%27+L.+0263>.

- Réczei, L.: Area of Operation of the International Sales Conventions. American Journal of Comparative Law, ročník 1981, č. 29. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/Reczei.html>.
- Schroeter, U.: Vienna Sales Convention: Applicability to "Mixed Contracts" and Interaction with the 1968 Brussels Convention. Vindobona Journal of International Commercial Law and Arbitration, ročník 2001, č. 5. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/schroeter1.html>.
- Schwenger, I., Schmidt, M.: Extending the CISG to Non-Privity Parties. Vindobona Journal of International Commercial Law & Arbitration, ročník 2009, č. 1. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/schwenger-schmidt.html>
- Thieffry, P.: Sale of Goods Between French and U.S. Merchants: Choice of Law Considerations Under the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods. International Lawyer, ročník 1988, č. 22. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/thieffry.html>.
- Torsello, M.: Reservations to international uniform law Conventions. Uniform Law Review, ročník 2000, č. 5. Dostupné ze systému HeinOnline: http://knihovna.prf.cuni.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=76&Itemid=83.
- Winship, P.: Private International Law and the U.N. Sales Convention. Cornell International Law Journal, ročník 1988, č. 21. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/winship7.html>.

INTERNETOVÉ ZDROJE

- Databáze Pace University v New Yorku. Dostupná z: <http://www.cisg.law.pace.edu/>.
- Databáze UNILEX. Dostupná z: <http://www.unilex.info/>.
- Sbírka smluv OSN. Dostupná z: <http://treaties.un.org/>.
- Web Evropské komise. Dostupný z: <http://ec.europa.eu/>.
- Web Haagské konference. Dostupný z: <http://www.hcch.net/>.
- Web UNCITRAL. Dostupný z: <http://www.uncitral.org/>.
- Web UNIDROIT. Dostupný z: <http://www.unidroit.org/>.

SEZNAM POUŽITÉ JUDIKATURY

BELGIE

- Rozhodnutí Rechtbank van Koophandel Hasselt (Belgie) ze dne 9. října 1996. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=264>.
- Rozhodnutí Hof van Beroep Ghent (Belgie) ze dne 24. listopadu 2004. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/041124b1.html>.

ČÍNA

- Rozhodnutí Supreme Court (Čína) ze dne 20. července 1999. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/990720c1.html>.

FRANCIE

- Rozhodnutí Mezinárodního rozhodčího soudu při Mezinárodní obchodní komoře v Paříži (Francie) sp. zn. 7844/1994. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=123>.
- Rozhodnutí Cour d'Appel Colmar (Francie) ze dne 26. září 1995. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=236>.
- Rozhodnutí Cour de Cassation (Francie) ze dne 5. ledna 1999. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/990105f1.html>.

ITÁLIE

- Rozhodnutí Tribunale Civile di Monza (Itálie) ze dne 14. ledna 1993. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/930114i3.html>.
- Rozhodnutí Tribunale di Padova (Itálie) ze dne 31. března 2004. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/040331i3.html>.

MAĎARSKO

- Rozhodnutí Legfelsobb Bíróság (Maďarsko) ze dne 25. září 1992. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/920925h1.html>.
- Rozhodnutí Fovárosi Biróság (Maďarsko) ze dne 19. března 1996. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/960319h1.html>.

NĚMECKO

- Rozhodnutí Landgericht Aachen (Německo) ze dne 3. dubna 1990. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=24>.
- Rozhodnutí Oberlandesgericht Düsseldorf (Německo) ze dne 2. července 1993. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/930702g1.html>.
- Rozhodnutí Oberlandesgericht Köln (Německo) ze dne 26. srpna 1994. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/940826g1.html>.
- Rozhodnutí Oberlandesgericht Mnichov (Německo) ze dne 8. února 1995. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/950208g1.html>.
- Rozhodnutí Oberlandesgericht Düsseldorf (Německo) ze dne 11. července 1996. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/960711g1.html>.
- Rozhodnutí Oberlandesgericht Koblenz (Německo) ze dne 31. ledna 1997. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/970131g1.html>.
- Rozhodnutí Oberlandegericht München (Německo) ze dne 9. července 1997. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/970709g1.html>.
- Rozhodnutí Bundesgerichtshof (Německo) ze dne 12. února 1998. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/980212g1.html>.
- Rozhodnutí Oberlandesgericht Frankfurt (Německo) ze dne 30. srpna 2000. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=511>.
- Rozhodnutí Bundesgerichtshof (Německo) ze dne 31. října 2001. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/011031g1.html>.
- Rozhodnutí Oberlandesgericht Schleswig-Holstein (Německo) ze dne 29. října 2002. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/021029g1.html>.

NIZOZEMÍ

- Rozhodnutí Hof 's-Hertogenbosch (Nizozemí) ze dne 2. ledna 2007. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?id=1437>.

RAKOUSKO

- Rozhodnutí Internationales Schiedsgericht der Bundeskammer der gewerblichen Wirtschaft (Rakousko) ze dne 15. června 1994. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/940615a3.html>.

- Rozhodnutí Oberster Gerichtshof (Rakousko) ze dne 10. listopadu 1994. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/941110a3.html>.
- Rozhodnutí Oberster Gerichtshof (Rakousko) ze dne 11. února 1997. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/970211a3.html>.
- Rozhodnutí Oberster Gerichtshof (Rakousko) ze dne 22. října 2001. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/011022a4.html>.

ŠVÝCARSKO

- Rozhodnutí Bezirksgericht der Sanne (Švýcarsko) ze dne 20. února 1997. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/970220s1.html>.
- Rozhodnutí Kantonsgericht des Kantons Zug (Švýcarsko) ze dne 21. října 1999. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/991021s1.html>.
- Rozhodnutí Amtsgericht Sursee (Švýcarsko) ze dne 12. září 2008. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/080912s1.html>.

USA

- Rozhodnutí Federal District Court of Pennsylvania (USA) ze dne 29. srpna 2000. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/000829u1.html>.
- Rozhodnutí Federal District Court California (USA) ze dne 27. července 2001. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/010727u1.html>.
- Rozhodnutí Federal District Court of New York (USA) ze dne 10. května 2002. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/020510u1.html>.
- Rozhodnutí U.S. District Court, Southern District of Florida (USA) ze dne 22. listopadu 2002. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/021122u1.html>.
- Rozhodnutí U.S. District Court, Western District Washington (USA) ze dne 17. července 2006. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/060717u1.html>.

RESUMÉ

Cílem této diplomové práce je analyzovat rozsah působnosti Úmluvy OSN osmlouvách o mezinárodní koupi zboží (“Úmluva”). Důvodem tohoto zkoumání je široké používání Úmluvy v mezinárodním obchodě. Proto je nutné přesně rozpoznat případy, v nichž je Úmluva použitelná.

Práce se skládá ze čtyř kapitol, z nichž každá se zabývá jiným aspektem smluv o mezinárodní koupi zboží. První kapitola je úvodní a definuje pojem běžné a mezinárodní kupní smlouvy v českém právním řádu a literatuře, také vzhledem k nadcházející rekodifikaci českého soukromého práva.

Druhá kapitola rozebírá základní metody právní úpravy v mezinárodním právu soukromém. Po krátkém teoretickém úvodu věnuji pozornost rozličným českým a mezinárodním právním nástrojům upravujícím mezinárodní kupní smlouvu.

Ve třetí kapitole popisují základní podmínky aplikace Úmluvy. S pomocí odkazů na odbornou literaturu i judikaturu charakterizují pojmy jako kupní smlouva, zboží, místo podnikání, smluvní stát nebo smluvní autonomie stran. Materiální stránka úpravy Úmluva s sebou nese některé sporné otázky, jež ilustruji na příkladu úroků z prodlení z částek ze vztahů spadajících pod Úmluvu.

Čtvrtá kapitola se zabývá kontroverzní otázkou aplikace Úmluvy ve vztahu k výhradě podle čl. 95 a jejího účinku na soudy v různých smluvních státech. Výhrada limituje použití Úmluvy na případy, kdy obě smluvní strany pocházejí ze smluvních států Úmluvy.

Ačkoliv je Úmluva vysoce úspěšnou, existují v jejím rámci stále mnohé sporné otázky. Hlavním pravidlem při aplikaci Úmluvy je její zásadní cíl dosáhnout unifikace úpravy mezinárodní kupní smlouvy. Vzhledem k tomuto vytyčenému cíli by jakákoliv výjimka z aplikace Úmluvy měla být vykládána co nejužší. To platí zejména ve vztahu k výhradě podle čl. 95, jelikož již neexistují žádné rozumné politické důvody pro její zachování a dle mého skromného názoru by měla být stažena.

ABSTRACT

The purpose of my thesis is to analyse the scope of application of the UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods (“CISG”). The reason for my research is the wide use of the CISG in international trade. Therefore, it is necessary to know exactly when the CISG is applicable.

The thesis is composed of four chapters, each of them dealing with a different aspect of international sales contracts. Chapter One is introductory and defines the basic concept of regular and international sales contract in Czech law and legal literature, taking into account the upcoming recodification of the Czech Civil Code.

Chapter Two examines the basic approaches of legal regulation in private international law. After a brief theoretical introduction, special attention is paid to various Czech and international legal instruments governing contracts for the international sale of goods.

In Chapter Three, I explore the basic requirements for application of the CISG. Using scholarly literature as well as case law, I characterise the concepts of sales contract, goods, place of business, contracting states and party autonomy. Consideration is also given to the material scope of application of the CISG. The existence of controversial issues related to this question is shown on the topic of interest for any sum in arrears under the CISG.

Chapter Four focuses on a highly disputed matter under the CISG - the reservation according to Art. 95 and its effect on *fora* in the reservation state and non-reservation states. The reservation limits the application of the CISG to situations where both contract parties come from different contracting states of the CISG. The question is of great importance especially for Czech businessmen, as the Czech Republic made this reservation.

Conclusions are drawn at the end of the thesis. Even though the CISG is a highly successful international treaty, there are still many disputed topics. Main rule to be borne in mind while applying the CISG is its purpose, i.e. achieving uniformity in international sale of goods. With regard to this goal, any exception or reservation to the CISG should be interpreted as narrowly as possible. This applies even more to the Art. 95 reservation, as there are no longer any valid policy reasons for keeping the reservation and it is my humble opinion that it should be withdrawn.

KLÍČOVÁ SLOVA

mezinárodní kupní smlouva

Vídeňská úmluva

rozsah působnosti

KEY WORDS

international sales contract

Vienna Convention

scope of application

NÁZEV PRÁCE V ANGLICKÉM JAZYCE

International Sales Contract